ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 106 (8.690) ◆ 1995 йил ◆ 13 сентябрь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

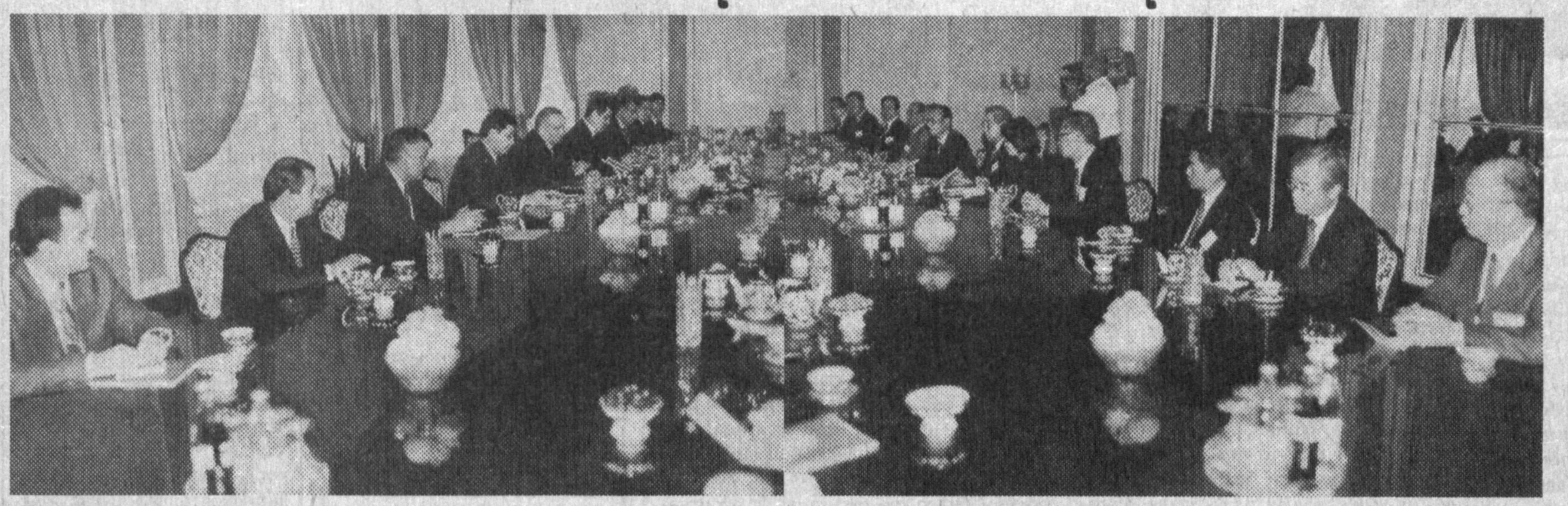

СУРАТДА: қабул пайти.

Р. ШАГАЕВ тасвирга олган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 12 сентябрь куни Япония-Ўзбекистон иқтисодий ҳамкорлиги бўйича қўмита раиси, «Мицуи» компанияси президенти Наохико Кумагаи бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

— Ўзбекистон билан Япония ўртасидаги алоқалар ривожи янги босқичга кўтарилмоқда, — деди Ислом Каримов. — Иқтисодий ҳамкорлик бўйича мазкур қўмита аъзолари нафақат хусусий фирмалар, балки ҳукумат идоралари вакилларидан ҳам иборат экани фикримнинг исботидир. Қолаверса, Япония тадбиркорларидан иборат бундай йирик делегациянинг илк бор Ўзбекистонга ташрифи ҳар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада равнақ топтиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

Шунингдек, мамлакатимиз раҳбари меҳмонларга Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар жараёни, хусусан, хорижий сармоядорлар учун яратилган қулай шарт-шароит ва жаҳон талаблари даражасидаги кафолатлар ҳақида сўзлаб берди. Президент Ислом Каримов япониялик тадбиркорлар диққатини ҳамкорлик учун қулай имкониятлар мавжуд бўлган коммуникация, транспорт, қишлоқ хўжалиги, пахтани қайта ишлаш соҳаларига қаратди.

Наохико Кумагаи Япония ҳукумати ва тадбиркорлари Ўзбекистондаги ижобий ўзгаришларни доимий равишда кузатиб келаётганини айтиб, Президент Ислом Каримов раҳбарлигида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар яхши самара бера бошлаганини таъкидлади. Ўзбекистоннинг Марказий Осиёдаги қулай жойлашуви ва кенг иқтисодий имкониятлари ҳамкорлигимиз учун мустаҳкам замин бўлади, деди у.

Суҳбат давомида турли соҳалардаги алоқаларни янада ривожлантириш ҳамда ҳамкорликка кенг уфқ очувчи ахборот алмашиш соҳасини яхшилаш билан боғлиқ масалалар ҳам муҳокама этилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Ў. Султонов, Б. Ҳамидов, Қ. Ҳаққулов, ташқи ишлар вазири А. Комилов ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

Қабул чоғида Япониянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Укэру Магосаки ҳозир бўлди.

(ЎзА).

Шаҳрим-фахрим

ГУЗАР ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

Шаҳримиздаги туманларнинг маҳаллалар марказлари обод этилиб, аҳолига қулайлик бўлиши учун гузарлар қурилмоқда. Мустақиллигимизнинг тўрт йиллик шодиёнаси арафасида Ҳамза туманида ҳам учта гузар фойдаланишга топширилди. Булар «Қўйлиқ ота», «Мирзо Иброҳим» ҳамда «Ўрта мачит» маҳаллалари гузарларидир.

Гузарларнинг иккитаси баланд қаватли уйлардан жой олган бўлиб, бу ерда турли миллат вакиллари истиқомат қилишади.

— Бир вақтлар баланд қаватли уйда яшаганлар қўшнисини ҳам танимайди, деган гапларни кўп эшитганмиз, — дея изоҳлайди «Ўрта мачит» маҳалласининг оқсоқоли Эркин Ўтбосаров. — Бизда бундай гапларга ўрин йўқ. Чунки маҳалламизда ўтадиган ҳар бир тадбир бамаслаҳат қилинади. Маслаҳатга эса барча хонадон соҳиблари таклиф этилади. Мана шу гузарни бунёд этишда ҳам кўп марта ҳашарлар ўтказдик. Бунёдкорлик ишларини узлуксиз олиб борган 2-уйсозлик комбинати қурувчилари ҳиммат кўрсатиб ишлашди. Мана энди маҳалламиз гузари тўлиқ фойдаланишга топширилди. «Қўйлиқ» бозори яқин бўлгани учун гузар лойиҳасидаги бозорча ўрнини болаларнинг ўйин майдончасига қўшиб юбордик. Гузардан ўрин олган сартарошхона, пойабзал таъмирлаш хонаси, маросимларни ўтказиш ва аҳолини қабул қилиш хоналарининг эшиклари маҳалладошлар учун ҳамиша очиқ.

Ғули АБДУЛЛАЕВА.

Бугунги кун нафаси

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Кеча Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Мелкулангара Кумаран Бхадракумар ҳамда Замбиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Нчимуния Жон Сикаулу Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиқларини топширдилар.

❑ «Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида», «Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида», «Концессиялар тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг қонунлари амалга киритилди.

❑ Учқўрғон ва Уйчида Наманган вилоятининг ушбу туманлари ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тантанали нишонланди.

❑ Тошкентдаги Халқлар дўстлиги саройида иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон — Япония ва Япония — Ўзбекистон қўмиталарининг иккинчи қўшма мажлисида янги қўшма корхоналар ташкил этиш, Ўзбекистондаги алоқа тармоқлари сифатини яхшилаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

❑ Нукусда Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида Қорақалпоғистонда Орол муаммоларига бағишлаб 18-20 сентябрь кунлари ўтказиладиган халқаро анжуманга тайёргарликнинг бориши кўриб чиқилди.

❑ Қўнғиротда Марказий Осиёда ягона ҳисобланган сода заводи қурилишини жадаллаштириш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда ушбу корхона биринчи навбатини 1998 йилга фойдаланишга топшириш учун зарур чора-тадбирлар белгиланди.

❑ Бош вазирнинг ўринбосари Саидмухтор Саидқосимов раислигида буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий қўмитасининг навбатдаги йиғилишида ушбу санага ҳозирлик масалалари ҳақида гап борди.

❑ Вазирлар Маҳкамасида Бош вазир ўринбосари Мираброр Усмонов «Ван хойтен энд калибо» компаниялари гуруҳи президенти Клаус Якобс раҳбарлигидаги швейцариялик ишбилармонлар делегацияси аъзолари билан учрашиб, қандолат маҳсулотлари ва турли хил ширинликлар ишлаб чиқарувчи қўшма корхонани ташкил этиш билан боғлиқ масалаларни муҳокама этди.

❑ Бугундан 1 АҚШ долларининг сотиб олиш ва сотиш тижорат қиймати 33 сўм 90 тийин бўлди.

❑ Самарқанд шаҳар ҳокимлигининг қарорига мувофиқ шу йил 21-28 октябрда бу қадимий ва ҳамиша навқирон шаҳарнинг 2525 йиллигига бағишланиб «Самарқанд кунлари» ўтказиладиган бўлди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Исроил Бош вазири Исҳоқ Рабиннинг илк бор Украинага икки кунлик ташрифи давомида ҳар икки давлат ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш юзасидан қатор ҳужжатлар имзоланди.

❑ Туркия Президенти Сулаймон Демирэл Душанбеда Тожикистон раҳбарияти билан ўзаро ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштириш истиқболлари юзасидан музокаралар ўтказди.

❑ Россия Президентининг шахсий вакили Олег Лобовнинг фикрича, Чеченистон парламентига сайловларни келгуси йилда ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

❑ Россия ҳукуматининг раиси Виктор Черномирдин бир кунлик ташриф билан Грузияда бўлиб, ушбу республика раҳбари Эдуард Шеварднадзе билан музокаралар ўтказди.

❑ Сухумида Абхазия ҳукумати Бош вазирининг ўринбосари Юрий Воронов ўз уйи олдида отиб ўлдирилди.

ХОРИЖДА

❑ НАТО ҳарбий-ҳаво кучлари Босния сербларининг Сараево атрофидаги ҳарбий истеҳкомларига ракета-бомба зарбалари беришни давом эттирмоқдалар. Шимолий Атлантика иттифоқи биринчи бор Босния сербларига қарши қанотли ракеталардан ҳам фойдаланди.

❑ Пекинда хотин-қизлар муаммолари бўйича ҳукуматга тааллуқли бўлмаган ташкилотларнинг умумжаҳон анжумани ниҳоясига етди. Унинг ишида дунёдаги 200 га яқин мамлакатдан 36 минг нафардан кўпроқ вакила иштирок этди.

❑ Американинг Шимолий Каролина штатида «Тинчлик мақсадида шериклик» дастури доирасида АҚШ — Украина ҳарбий машқлари бошланди. Унда 400 нафарга яқин денгиз пиёдачилари иштирок этмоқдалар.

❑ Ҳиндистоннинг Жамму ва Кашмир штатида яна 17 нафар хорижлик сайёҳ гаров сифатида қўлга олинди.

❑ Пхеньянда тантанали вазиятда «Кимсусан» саройи — Шимолий Кореянинг доҳийси Ким Ир Сеннинг жасади қўйилган мавзолей очилди.

Туркистон — умумий уйимиз

МУШТАРАК ҚАЛБЛАР САДОСИ

«Туркистон халқлари маданияти форуми» минтақа ҳаракати қандай мақсадларни кўзлаб иш олиб боради? Форумнинг Низоми, Дастурини яратиш борасида қандай ишлар қилиняпти? Ва, ниҳоят, Тошкентда бўлиб ўтадиган «Қардош халқлар учрашуви» халқаро қурултойи қачон чақирилади? Бу савоб ишларда кимлар жонбозлик кўрсатмоқда?

Шундай саволлар билан мухбиримиз Ўзбекистон халқ ёзувчиси, «Қардош халқлар учрашуви» халқаро қурултойи ташкилот қўмитаси аъзоси Одил ЁҚУБОВга мурожаат қилди.

— «Туркистон халқлари маданияти форуми» Марказий Осиёдаги бешта мустақил республиканинг маданият арбоблари — олимлари, ёзувчи-шоирлари, санъат аҳлларининг бошини бир ерга қовуштиради. Бу сиёсий бўлмаган, давлат ишлари билан аралашмайдиган ташкилот ҳисобланади. Энг яхши адабий, илмий, санъат асарларини тарғиб этадиган, халқлар ўртасидаги дўстликни, қардошликни мустаҳкамлашга хизмат киладиған ижодий ташкилот бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессиясида Президентимиз Ислом Каримов «Туркистон — умумий уйимиз» ҳаракатини ташкил этиш ғоясини олға сурган эдилар. Айнан шу ғоядан келиб чиқиб, ушбу форум ўзининг иш фаолиятини шакллантиради.

Қозоғистон Республикасида Ўзбекистон Республикаси кунлари ўтаётган даврда қозоғистонлик ижодкорлар билан фикр алмашдик. Улар ҳам бизнинг таклифларимизни ниҳоятда қизғин маъқуллашди. Айни пайтда икки республика адиблари минг йиллар наридан бошланган бирлигимизнинг илдизлари нақадар чуқур эканлигини эслашдик. Мавлоно Ойбек билан Мухтор Авезов, оташнафас Ғафур Ғулом билан Собит Муқонов, шеъриятимиз заргари Миртемир билан Абдулла Тожибоев ўртасидаги дўстлик қанчалар самимий бўлганини хотирладик. Ўз вақтида ўзбек адибларининг энг яхши асарлари қозоқ тилига, қозоқ ёзувчиларининг энг яхши асарлари ўзбек тилига таржима этилганини қониқиш билан қайд этдик. Алматида икки республика Президентига баёнот топширдик. Дўстлик иплари қайта боғланиши, у иккала мустақил Республиканинг маданияти ва маънавиятига хизмат қилиши зарурлигини алоҳида таъкидладик. Бу ғоямизга қирғизистонлик ҳамкасбларимиз ҳам жон диллари билан қўшилдилар. Машҳур адиб Чингиз Айтматов билан ҳам суҳбатлашдик. У Туркистон чиндан ҳам ягона уйимиз эканлигини айтиб, ниҳоятда хурсанд бўлиб кетди. Шу тариқа ташаббус гуруҳи тузилди. Тожикистон адибларига, туркманистонлик маданият арбобларига мактуб ёздик. Вакиллар юбордик. Улар ҳам бу ғояни маъқуллашди. Яхши иш бошланганини эътироф этишди.

Улар Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг тўрт йиллиги байрамида — 31 августда Тошкентга меҳмонга таклиф этилдилар ва барча Туркистон халқлари маданияти форуми ташкил этилишини қизғин қўллаб-қувватлади. Бешта республика Президентларига Мурожаатнома қабул қилдик. Меморандум ёздик. Улар куни кеча матбуотда эълон қилинди.

Ҳозир форумнинг Низоми, Дастури устида жадал иш олиб бориляпти. У тез кунда битиши ва тасдиқланиши керак. Сўнгра октябрь ойининг иккинчи ярмида Тошкентда беш мамлакат ижодкорларининг қурултойи чақирилади. Ҳар бир давлатдан 40-50 киши таклиф этилиши кўзда тутилган.

Олдимизда турган вазифалар ниҳоятда катта. Илм соҳасида бешта республикада яратилаётган кашфиётлар, янгиликлар фақатгина бир давлат мулки бўлиб қолмаслиги керак. У умумхалқ мулки бўлиши зарур. Худди шундай, энг яхши бадиий асарлар, энг яхши фильмлар, қўйингки маданият ва маънавиятга оид диққатга сазовор нимаики бўлса у Туркистон халқларининг мулкига айланиши керак. Шуни тарғиб этиш учун, форумнинг ўз нашриёти, ўз газетаси бўлиши тақозо этилади. Бу ишларни амалга оширишда ахборот, айниқса, катта роль ўйнайди.

Қолган ишларни қурултой белгилаб беради. Қурултойда форумнинг раиси ҳам сайланади.

Бу ишларни амалга оширишда айниқса машҳур қирғиз ёзувчиси Чингиз Айтматов катта жонбозлик кўрсатди. Ниҳоятда банд бўлишига қарамасдан Тошкентга ташриф буюрди. Юртимизда олиб борилаётган ишларни ўз кўзи билан кўрди. Бозор иқтисодиётига ўтаётган чоғдаги муаммолар ниҳоятда вазминлик билан амалга оширилаётганини қувонч билан таъкидлади. Ёзувчилар уюшмасида бўлиб ўтган учрашувда ҳам Чингиз Айтматов юртимиз шаънига, юртбошимиз олиб бораётган изчил сиёсат ҳақида энг яхши дил сўзларини изҳор этди. У истиқлол нафақат ўзбек ёки қирғиз, балки умумтуркистон адиблари олдига катта вазифалар қўйганини, бадиий пухта асарлар яратиш даври келгани, бундай асарлар ҳозир сув билан ҳаводек зарурлиги ҳақида сўзлади.

Сўзимнинг хулосасида айтишим мумкин: туркистонлик маданият арбоблари ниҳоятда катта улуғвор бир ҳаракатнинг тамал тошини қўйдилар. Бу ҳаракат маслаги, нияти, илдизи бир бўлган халқларимизнинг муштараклиги садоси бўлиб янграб тураверишига ишончим комил.

Темур УБАЙДУЛЛО ёзиб олди.

Меҳнат жамоаларида

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

«Паризод» ҳиссадорлик жамияти шаҳримиздаги йирик тикувчилик ишлаб чиқаришларидан бири саналади. Корхона ҳозирги кунда маҳсулот танқислиги туфайли бироз қийинчиликларни бошдан кечираётган бўлса ҳам баҳоли қудрат ишлаб турибди.

— Халқимизда излаган имкон топади, деган ибратли сўз бор, — дейди корхона бош муҳандиси Баҳодир Саидов. — Танқисликдан чиқиб олишнинг турли йўлларини қидиряпмиз. Масалан, олдинлари маҳсулотларни фақат Россиянинг шаҳарларидан олган бўлсак, ҳозир ўзимизнинг республикамиз ҳудудида жойлашган тўқимачилик ва шойи комбинатларидан олишга ҳаракат қиляпмиз. Шундай ишлаб чиқаришлар жумласига Тошкент, Андижон, Бухоро тўқимачилик комбинатларини, шунингдек Марғилон, Наманган шойи комбинатларини киритиш мумкин.

Корхонада тайёр маҳсулотлар савдосини тезлаштириш йўлида ҳам самарали изланишлар олиб борилмоқда. Ҳозир жамиятнинг ўз ҳисобида 8 та дўкони бор. Улар Тошкент, Бухоро, Ғузор, Ғазалкент ва Бўкада фаолият кўрсатмоқда. Ушбу савдо нуқталари корхонага бир ойда 1 миллиондан ортиқ даромад келтирмоқда. Дўконларда сотувга чиқарилган буюмлар бошқа савдо мажмуаларига нисбатан анча арзонлиги ҳам харидорларни хушнуд этмоқда. Бунинг устига агар харидор 1000 сўмликдан ортиқ буюм сотиб оладиган бўлса унинг олган маҳсулоти яна 15 фоизга арзонлаштирилади. Бу албатта корхона учун ҳам, харидор учун ҳам фойдали.

Жамиятда янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ҳам алоҳида эътибор берилаётир.

— Чунки янги модаларга бўлган аҳоли талаби ортиб бораётган ҳозирги даврда харидорлар дидига мос келадиган либослар ишлаб чиқармасак, маҳсулотларимиз савдоси сустлашиб қолиши мумкин, — дейди Баҳодир Саидов ўз сўзини давом эттириб. — Масалан, ўтган йили корхона 212 турдаги маҳсулот ишлаб чиқарган бўлса бу йил уларнинг 72 фоизи янгиланди.

Жамият аъзолари хорижий фирмалар билан қўшма корхоналар тузиш борасида ҳам салмоқли ишларни амалга оширишяпти. Масалан, тикувчилар келгусида Америка, Покистон сингари йирик давлатлар билан ҳамкорлик қилишни режалаштириб қўйишган.

Корхонада чиқитсиз маҳсулот ишлаб чиқариш тўла йўлга қўйилган. Асосий тикув цехларида тайёрланадиган турли-туман кўйлаклар, шимлар, куртка ва кофталардан чиққан қийқим маҳсулотлар дарҳол кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш цехига ўтказилади. Бу ерда улардан рўзғорда ишлатиладиган турли буюмлар тайёрланади.

Сайфулла Қодиров бошчилик қиладиган бу цехда 22 киши ишламоқда. Тикувчилар томонидан тикилган чойнак усти ёпқичлари, кўлқоплар, техник салфетка, косметика халтачалари, ҳамёнчалар ва хўжалик сумкаларига бўлган талаб кун сайин ортиб бормоқда. Бу буюмларнинг нархи асосий маҳсулотларникидан уч баробар арзон. Жумладан, хўжалик сумкасининг баҳоси 9 сўм 50 тийин турса, чойнак усти ёпқичлари эса 5 сўм нарх билан сотилади.

Цех бир кунда 2 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради. Бу ерда биргина август ойининг ўзида 40 минг сўмликка яқин буюмлар тайёрланди. Сентябрь ойида ҳам мана шу маррани эгаллаш мўлжалланмоқда.

— Шу кунларда маҳсулотларимиз турини оширишга астойдил ҳаракат қиляпмиз, — дейди бизга цех бошлиғи Сайфулла Қодиров. — Изланишларимиз беҳуда кетмаяпти. Яқин кунлар ичида буюмларимиз сони яна иккитага ортади.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

ВАКОЛАТХОНА ЁРДАМИ БИЛАН

Бугунги кунда Германиядаги «Сименс» концерни компьютер техникаси билан жаҳондаги кўпгина мамлакатларга яхши танилиб қолди. Бу нуфузли корхонанинг эндиликда Ўзбекистонда ҳам ваколатхонаси фаолият кўрсатмоқда.

«Сименс-Никсдорф» деб аталаётган мазкур ваконлатхона саъй-ҳаракати билан республикамизда замонавий компьютер тармоғини юзага келтириш бўйича кўп ишлар амалга оширилмоқда. Айни вақтда турли идора ва вазирликларнинг компьютер инфратузилмасини яратишга ҳам киришилди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасида амалга оширилган бундай компьютер техникавий жараён ҳам сифатли бажарилди. Шу сабабли ҳам қўмитанинг ана шу компьютер инфратузилмаси мутахассислар томонидан аъло даражада баҳоланди.

Немис концерни мутахассислари бу масъулиятли вазифани адо этиш жараёнида маълум тажриба орттирдилар. Бу ижобий ҳол республикамиздаги бошқа вазирлик ва идоралар эътиборини ўзига жалб этди. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳам немис мутахассисларига буюртма берди. Кейинчалик бундай компьютер инфратузилмалари бошқа вазирликларда ҳам тадбиқ қилинади.

Рашид АНВАРОВ.

ЮҚОРИ САВИЯДА

1-МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЎЙИНЛАРИ ШУНДАЙ ЎТДИ

Аввал хабар берилганидек, Тошкентдаги Марказий «Пахтакор» ўйингоҳида 5 та Марказий Осиё давлатлари ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ришталарини янада мустаҳкам боғлашда муҳим омил вазифасини ўтаган, ушбу мамлакатлар спортини яна бир поғонага кўтарган 1-Марказий Осиё ўйинлари якунланди. Дарҳақиқат, «Туркистон — умумий уйимиз» шиори остидаги ушбу ўйинлар зўр муваффақият билан ўтганлигини халқаро мусобақага хориждан ташриф буюрган спорт журналистлари, спортчилар, миллий олимпия қўмиталарининг раислари ҳамда котиблари бир овоздан таъкидлашди.

Мамлакатимиз барча аҳлини беҳад қувонтирган 1-Марказий Осиё ўйинлари Халқаро олимпия қўмитаси президенти Хуан Антонио Самаранч ажойиб ташаббусининг ҳаётга тадбиқи ҳамдир. Зеро, ўйинларнинг очилиш маросимида қатнашган, Х.А.Самаранч Марказий Осиё ўйинлари мазкур республикалар ўртасида дўстлик алоқаларини мустаҳкамлабгина қолмай, ушбу давлатларда спортни ривожлантиришга хизмат қилишини ҳам алоҳида таъкидлаган эди.

Биз шу ўринда Марказий Осиё ўйинларини охирги спорт турлари бўйича муваффақият билан якунлаган ўзбекистонлик спортчилар хусусида ҳам икки оғиз тўхталиб ўтмоқчи эдик. Велоспорт бўйича 30 километрга шахсий пойгада ғолиб чиққан Андрей Тўйчиевнинг муваффақияти шунинг билан қадрлики, мусобақа бошланишида ногаҳон велосипед ғилдираги шикастланганда ҳар ерда ҳозиру нозир спорт ишқибозлари унга ўз ғилдиракларини берганлари, шу тариқа юртдошимиз зафар қучганлиги ҳам спортнинг тантанаси эмасми? Ёки енгил атлетика бўйича ҳамюртларимиз бошига ёғган олтин медаллар ёмғирини олайлик. Енгил атлетиканинг энг қизиқарли тури — 100 метрга югуришда Ўзбекистоннинг энг «кекса» ва шу билан бирга натижалари ҳамиша «навқирон» спортчиси Анвар Кўчмуродовнинг 10,2 секунд кўрсатиб, икки қозоғистонлик рақибини ортда қолдирганини ҳам таҳсинларга лойиқдир. Елена Радченко ва Роман Полторацкийга диск улоқтиришда, Константин Сарнацкийга узунликка сакраш, Евгения Бургиман ва Виктор Зайцевларга найза улоқтиришда, Светлана Муньковага эса баландликка сакрашда тенг келадиганлар топилмади. Ёки боксни олайлик. 12 та вазн тоифасидан 7 тасида ҳамюртларимиз Д.Йўлдошев, М.Абдуллаев, Н.Отаев, К.Тўлаганов, Д.Ёрбеков, Р.Чагаев, Ж.Сайфуллаевлар ғалаба қозонишди.

Умуман, 1-Марказий Осиё ўйинларида жами 470 та медаль — 158 олтин, 156 кумуш ва 156 бронза медаллари учун баҳс юритилган бўлса, шундан энг кўп — 180 та нишон ўзбекистонлик спортчиларга насиб этди. Қозоқ спортчилари 168, қирғизлар — 67, туркманлар — 40 ва тожикистонликлар 15 та медаль соҳиби бўлдилар. Бу натижалар ҳам Ўзбекистонда давлатимизнинг қўллаб-қувватлаши туфайли спортнинг олимпия турлари жадал ривожланиб бораётганидан далолат беради. Бу эса 1996 йилги Атлантада ўтадиган жаҳон спорти оламидаги энг нуфузли мусобақалар — олимпия ўйинларида юртимиз спортчилари мустақил республикамиз шарафини муносиб ҳимоя қилишга тайёрликларини яққол кўрсатиб турибди.

Республикамиздаги спорт журналистлари билан ўтказилган матбуот конференциясида ХОК президенти Х.А.Самаранч таъкидлаганидек, Марказий Осиё ўйинларининг муваффақиятли ўтиши келгусида Осиё ўйинларини қабул қилиш учун, у эса ўз навбатида ёзги олимпиада беллашувларини ўтказиш учун имкон туғдиради. Демак, энди навбат — Осиё ўйинларига!

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Меҳнат жамоаларида

«УМИД» ЖИҲОЗЛАРИ

Янги уйга кўчиб киришдан аввал ҳар қандай хонадон соҳибаси унинг жиҳозлари ҳақида ҳам ўйлайди. Кейинги вақтда номи танилган «Файз» ҳиссадорлик жамияти, «Тошкент» ва «Сергели» мебель ишлаб чиқариш бирлашмалари қаторидан «Умид» ҳиссадорлик жамияти ҳам ўрин олди. Мухбиримиз билан бўлган мулоқотда жамият раиси Маҳмуд Мамажонов жамоанинг иш фаолияти ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

— Кўп йиллар давомида мебелларни таъмирлаш, созлаш ва тиклаш борасида иш қилиб келган жамоамиз 1990 йилда ижара пудрати асосида ишлашга киришди. Меҳнатга бўлган қизиқиш тобора авж олиб, ишчилар ўз соҳалари устида тинмай изландилар. Ўз-ўзини бошқара олиш ва мустақил ишлаш тажрибаси янада ортди. Секин-аста ижара пудрати асосида ишлашдан тўлиқ хўжалик ҳисобидаги корхонага айландик. Бунда ишга бўлган талаб кучайиб, молия, хом ашё билан таъминлаш бир неча поғонага кўтарилди. Хизмат кўрсатишнинг янги-янги турлари вужудга келди, яъни тайёр маҳсулотни аҳолига сотиш ва олиб бориб бериш, эски мебелларни жиҳозлаш, эшик-ромларни иссиқни сақловчи материал билан қоплаш ва ҳоказо ишлар амалга ошириla бошланди.

Бозор иқтисодиёти шароитида натижалар кутилгандан ҳам яхши бўлавергач иш шароитида ҳам ўзгариш бўла бошлади. Иш ҳақи, олинаётган фойда ва ишлаб чиқариш унумдорлиги икки баробарга ошди. Ўз-ўзимизни тўлиқ бошқара олганимиздан сўнг ҳатто ёлғиз оналар ва кам таъминланган оилаларга ҳам ёрдам кўрсата бошладик. Натижа шуни кўрсатдики хўжалик ҳисобидаги корхонамизни ҳиссадорлик жамиятига айлантиришга тўғри келиб қолди. Хўжалик ҳисобидаги мебелларни қайта таъмирлаш корхонаси «Умид» ҳиссадорлик жамиятига айландик.

Жамиятимизда 12 та цех мавжуд бўлиб, улар замонавий янги технологиялар билан таъминланди. Ўн битта мебель салони дўконимиз бор, унинг қошида қабул пунктлари ҳам мавжуд. Жамоамизда 430 нафар ишчи ишламоқда. Улар ёрдамида халқ талаби асосида 70 хилдан ортиқ мебель маҳсулотлари тайёрланмоқда.

Ишчиларимизнинг яхши ишлашлари учун барча шароитларни яратишга ҳаракат қилмоқдамиз. Уларга керакли имтиёзлардан фойдаланиш билан бир қаторда берилаётган ойликка қўшимча моддий ёрдам ҳам кўрсатилаётир. Ишчиларнинг саломатликларини ўйлаб, «Вицера» фирмаси тиббиётчилари билан шартнома туздик.

Шу кунларда барчамиз Ўзбекистон Республикаси Президентининг йил бошида чиққан «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармони асосида цехларни хусусийлаштиришга киришганмиз. Саккизта цех хориждаги ҳамкасблар билан ҳамкорликда иш юритмоқда. Ҳеч шубҳасизки, бу ҳаракатлар туфайли маиший хизматнинг мебель соҳасидаги хизмати янада юқори кўтарилади.

«Умид»нинг ҳиссадорлик жамиятига айланишигача бўлган даврда кўплаб ишчилар меҳнат қилишди. Уларнинг айримлари, яъни Александр Абрамов, Борис Атанов (жамиятимиз қошидаги «Мебельбит» кичик корхонасининг раҳбари), Олимжон Азаматов, Александр Удалов, Исроил Усмонов, Тўлқин Иброҳимовлар айни кунларда ҳам фидойилик кўрсатишмоқда. Шу фурсатдан фойдаланиб жамиятимизда ишлашга ёшларни таклиф этамиз. Бизларда рандаловчи, чилангар, оддий ишчи ва бошқа касбда ишлаш учун имкониятлар бор.

Ўйлаймизки, келгусида «Умид» ҳиссадорлик жамиятининг тамғаси тушган мебель жиҳозлари уйларимиз кўрки бўлади.

Инобат КОМИЛОВА.

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида иш жараёнини автоматлаштириш учун ҳаракат қилинмоқда. Бунда замонавий техникадан фойдаланилмоқда.

СУРАТДА: корхона қошидаги ишлаб чиқаришни автоматлаштириш бошқармаси бошлиғи Александр Прозорев ҳамда хизматчи Ольга Моровиковалар бирлашмага келган янги компьютер қошида.

Иккинчи суратда эса 12-трест, 51-қурилиш бошқармаси ишчиси, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қурувчи Эрик Хошбахтиев тасвирланган.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Болалар масканларида

ЕТМИШ ЁШЛИ БОҒЧА

Шайхонтоҳур туманидаги 27- болалар боғчаси яқинда ўзининг 70 йиллик тўйини тантана билан нишонлади. 70 йил давомида бу ерда меҳнат қилган тарбиячилардан Насиба Абдуллаева, Каромат Саркорова, Зулфия Эгамбердиева, Рўза Каримова ва Муҳаррам Қорабоевалар номини ҳозирги тарбиячилар фахр билан эслашади.

Қизиғи шундаки, бу болалар масканининг ҳозирги мудираси — Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Фотима Аҳмедова боғча тарихидаги иккинчи мудира бўлиб, биринчи раҳбар Робия Валиеванинг шогирдидир. 70 йил мобайнида боғчада тарбияланиб чиққанлар орасида фан докторлари, номзодлари, шифокорлар, ҳуқуқшунослар, ўқитувчи, тарбиячиларни санаб саноғига ета олмайсиз. Тарих фанлари доктори Қодирхўжа Фозилхўжаев, тарих фанлари номзоди, «Янги шаҳар» маҳалласи оқсоқоли, боғча ота-оналар кенгаши раиси Хурсанд Меликулов, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди Анвар Иноятовлар шулар жумласидандир.

Боғчанинг 70 йиллик тўйи ўзига хос равишда қизиқарли ўтди. Унда Халқ таълими вазирлиги, шаҳар халқ таълими бош бошқармаси, Шайхонтоҳур тумани ҳокимлигидан вакиллар, тарбияланувчиларнинг ота-оналари иштирок этишди. Кичкинтойлар ижро этган қўшиқ, шеър, рақслар, театрлаштирилган томошалар бу ерга йиғилганларни хушнуд этди. Тантана сўнгида Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг ўринбосари Муртазо Султонов бир гуруҳ тарбиячиларга нишонлар топширди. Жумладан боғча мудираси Фотима Аҳмедова, тарбиячилардан Дилбар Носирова, Камола Зуннуновалар «Халқ таълими фидойиси» унвонига, олий тоифадаги мусиқа раҳбари Назифа Акрамова, тарбиячилардан Шаҳзода Муҳиддинова ҳамда Манзура Муҳамедовалар «Ўзбекистон халқ таълими аълочиси» унвонига сазовор бўлишди.

Мажид РАИМОВ.

Тадбиркорларнинг сиртқи мактаби

МЕНЕЖЕРЛИК — БОШҚАРИШ САНЪАТИ

Республикамиз бозор иқтисодиётига ўтаётганлиги натижасида кундалик ҳаётимизга кўплаб янги ибора ва янги сўзлар кириб келмоқда. Ана шундай сўзлардан бири «Менежер», «Менежмент». Хўш, менежмент нима? Унинг моҳияти нимадан иборат? Бу фирмани (корхонани) ташкил этиш ва бошқариш тизимидир, шу билан бирга фирманинг ижтимоий-иқтисодий фаолият жараёнларини бошқаришни ҳам ўз ичига олади. Ана шу бошқариш тизимида фаолият кўрсатаётган тадбиркорлар фирманинг менежерлари ҳисобланадилар.

Ҳозирги кунда менежментнинг, яъни бошқаришнинг роли жуда тез ошиб бормоқда. Мутахассисларнинг фикрича, Япония иқтисодиётининг тараққиёт омили унда мавжуд бошқарув тизимининг самарали фаолияти натижасидир. Ҳатто Америкадек иқтисодиётда пешқадам давлат ҳам бу соҳада улардан орқада қолмоқда.

Кўпинча менежерларни фирма раҳбарлари шартнома асосида ишга ёллайдилар ва уларга малакасига қараб катта-катта пуллар тўлашади. Бунда менежерлар фирма иқтисодий ҳолатига жавобгар шахс ҳисобланадилар. Улар ишлаб чиқаришдан тортиб, маҳсулотнинг харидор қўлига бориб тушишигача бўлган жараённи бошқариб турадилар. Бунинг учун эса менежер янги бозорларни, унга мос янги товар ва хизматларни, уни ишлаб чиқариш учун янги техника ва технологияни, ходимларни рағбатлантириш усулларини мунтазам, узлуксиз ҳаётга тадбиқ этмоғи зарур. Акс ҳолда бозор иқтисодиёти шароитида бу фирма синиши ёки иқтисодиётда банкротлик деб аталадиган ҳолатга тушиши мумкин.

Ҳар бир корхона раҳбари олдида қуйидаги масалалар туради: таклиф этилган товарнинг сифатидан ва баҳосидан харидорлар мамнунми? Рақобатдош корхоналар харидорларни ўзига оғдира оладиларми? Фирмани ташкил этиш жараёнида корхона раҳбари ўзи танлаган менежеридан, яъни иш бошқарувчисидан шу саволларга жавоб талаб қилади. Бунда тадбиркор раҳбар шахсан ўзи корхонанинг ички ва ташқи фаолияти билан қизиқиши ўта муҳимдир, чунки бу билан у корхонада ўзининг ишлаб чиқариш маданияти асосини яратади.

Менежер — унга бўйсунувчи ходимларнинг иш фаолиятини ташкил этувчи ва шу билан бирга у ўзи ҳам маълум бошқариш функцияларини бажарувчи шахсдир. Менежмент деганда фирмани бошқариш ёки унга раҳбарлик қилишнинг умумий тизими тушунилади. Иқтисодий жиҳатдан ривожланган давлатларда тадбиркорлик ҳам, менежмент ҳам катта роль ўйнайди.

Хўш, тадбиркорлик ва менежмент ўртасида қандай боғлиқлик бор? Ҳар иккала тушунча икки хил маънода ишлатилади. Аммо бу вазифаларни бир киши ҳам бажариши мумкин, лекин уларни кўпинча икки шахс бажаради. Чунки фирма кенгайиб борган сари, ходимларнинг ҳам сони ортиб боради, корхонанинг эгаси — тадбиркор, ишлаб чиқариш устидан назорат олиб борувчи, меҳнатни ходимлар ўртасида тақсимловчи, хом ашёларнинг тахтлигини таъминловчи яна бир кишига — менежерга эҳтиёж ҳис этади. Фирма кенгайиб борган сари менежерларнинг сони ҳам ортиб боради. Тадбиркор фирма эгаси эса чекланган вазифаларнигина сақлаб қолади. Шундай қилиб тадбиркорлик ва менежмент икки турдаги фаолиятдир, аммо улар шунчалик бир-бирига яқинки, уларни тадбиркорлик менежменти деб ҳам аташ мумкин.

Албатта ҳамма ҳам менежер бўлавермайди, чунки бозор иқтисодиёти ундан махсус билимларни талаб этади. Ушбу жараёнлар билан боғлиқ муаммоларни ҳал этиш ишлаб чиқаришнинг самарали усулларини излашга мажбур этади. Шунинг натижасида махсус бошқарув (менежмент) фани вужудга келди. Ҳозирги кунда у бизда ҳам бир қанча ўқув юртларида касб сифатида ўқитилмоқда. Умуман бошқарув тўғрисидаги фаннинг асосчиси америкалик муҳандис ва тадқиқотчи Ф. Тейлор ҳисобланади. У бошқарувни «Нима қилишни, энг яхши ва арзон усулда амалга оширишни билиш санъати» деб кўрсатган эди. Мутахассислар фикрича, бошқаришнинг ҳамма учун ягона андозаси — идеал модели мавжуд эмас. Чунки ҳар бир фирма ўзига хос хусусиятларга эгадир. Фирма ўзининг шароитидан келиб чиққан ҳолда бошқарув моделини танлагандан сўнг, уни доимо ишлаб чиқаришда рўй бераётган ўзгаришларга мос ҳолда такомиллаштириб бориши даркор! Акс ҳолда у ишлаб чиқаришда самарадорликка, пировард натижада олдига қўйган мақсадига эриша олмайди.

Ривожланган мамлакатларда менежерлар махсус ижтимоий қатламни ташкил қилади.

Бозор иқтисодиёти шароитида менежерлар хизмати ишлаб чиқаришда ва маҳсулотлар муомаласини уюштиришда, бозорни харидоргир маҳсулотлар билан тўлдиришда, фирма бошқарув тизимини такомиллаштиришда жуда муҳим ўрин тутади.

Ражаб МУСУРМОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Иқтисодиёт институтининг аспиранти.

Ижтимоий ҳимоя — амалда

ҚАРИЯЛАР МАМНУН

Мирзо Улуғбек туманида фуқароларга ижтимоий таъминот хизматини яхшилаш мақсадида Тошкент трактор заводи (ТТЗ), Қорасув-2, Аҳмад Югнакий даҳаларида ижтимоий таъминот бўлимининг шохобчалари ташкил этилди. Бундай иш усули кўпчиликка маъқул бўлмоқда. Айниқса, бу хайрли ишдан нафақахўр кексалар мамнун бўлишяпти.

НАФАҚАЛАР — КОМПЬЮТЕРДА

Туман ижтимоий таъминот бўлимида иш жараёнларини компьютерлаштиришга алоҳида эътибор бериляпти. Эндиликда пенсия ва нафақаларни расмийлаштириш ва унинг миқдорини ҳисоблаш ҳам компьютерда амалга ошириляди.

Шаҳар ижтимоий таъминот бошқармаси компьютерларда ишлашни ўзлаштиришда бўлимга яқиндан ёрдам беряпти. Бошқармада мунтазам компьютерларда ишлашни ўзлаштириш бўйича машғулотлар ўтказилаяпти. Уларга малакали мутахассислар бошчилик қилишяпти. Фуқароларни қабул қилишни намунали йўлга қўйиш мақсадида бўлимда қабулхона, дам олиш хонаси ва тиббий хизмат хонаси ташкил этиш мўлжалланаяпти.

Мавлуда МИРЗАЕВА.

«Ўзбекистон» маиший хизмат кўрсатиш уйи ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитига мослашган ҳолда мижозларга хизмат кўрсатмоқда. Шунинг учун бу ерда буюртма асосида тикилган ҳар бир кийим ўзининг сифатлилиги билан чет эл фирмалари маҳсулотларидан қолишмаётир.

СУРАТДА: хизмат кўрсатиш уйининг бир гуруҳ хизматчилари келгуси ишлар ҳақида маслаҳатлашишмоқда.

Бу киши — биздан

ҚУВОНЧЛАРИГА ШЕРИК

Дилором Жавҳарова Чилонзор туманидаги 85-мактабга раҳбар бўлиб ишга келгач, ўз фаолиятини маҳаллалар билан ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйишдан бошлади. Фаоллардан ёрдам сўраб, елиб-югуриб мактабни газлаштирди, теварак-атрофни кўкаламзорлаштирди. Маҳалладаги ҳар бир хонадонга кириб турмуш шароитини ўрганди, одамларнинг қувонч ва ташвишларига шерик бўлди. Тез орада маҳалла аҳлининг ҳурматини қозонди. Маҳалла хотин-қизлар кенгашининг маслаҳатчиси бўлиб қолди. У ҳақда маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Нортожи Зиёвуддинова шундай дейди:

— Маҳалламизда 1300дан ортиқ аёл бор. Улар билан ишлашда Дилором Жавҳарова катта ташаббус кўрсатмоқда. Қайси масалага оид бўлмасин ёрдам сўраб келганларни ҳеч қачон ноумид қайтармайди.

Дилором опа маҳаллада тўй ва бошқа маросимларни ўтказишда ортиқча исрофгарчиликларни бартараф этиш, қайнона-келин муносабатларини яхшилаш, қизларни уй тутиш, рўзғор юритишга тайёрлашда яқиндан ёрдам беради. Шунинг учун бўлса керак уй бекалари ҳам барча масалалар бўйича тортинмасдан у аёлга мурожаат қилишади.

Дилором Жавҳарова ўзининг қарийб 40 йиллик иш фаолияти давомида ҳамиша маҳалла-кўйга қайишиб келмоқда. Хусусан, хотин-қизлар ўртасида тарбиявий масалаларда суҳбатлар уюштириш, маҳалла ёшларига ахлоқ-одоб, миллий урф-одатларимиз ҳамда маънавий қадриятларимизни сингдириш, ота-оналар ва маҳалла ҳамкорлигини жонлантириш каби масалаларда фаоллар ва мактаб жамоаси ўртасида мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатган.

Шаҳло ШОИСЛОМОВА.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

ШАҲРИМИЗ ОРАСТАЛИГИ УЧУН

Ҳаммага маълумки, кўчаларда маиший чиқиндилар уюмининг узоқ қолиб кетиши ўша ердаги ҳавонинг бузилишига сабаб бўлади. Бу ҳол албатта киши саломатлигига, қолаверса, кайфиятига таъсир қилмай қолмайди. Шундай экан, уни ўз вақтида бартараф этиш учун шаҳарда қандай ишлар амалга оширилмоқда? Ана шу ва бошқа саволларга жавоб беришни Тошкент шаҳар махсуслаштирилган транспорт ишлаб чиқариш трестининг раҳбари Бахтиёр Мамадалиевдан илтимос қилдик.

— Бизнинг махсуслаштирилган транспорт ишлаб чиқариш бошқармамиз 11 та корхонани бирлаштириб, шаҳарнинг озодалик ишларига жалб қилинган. Ҳар бир туманда биттадан корхонамиз бўлиб, уларда маиший, саноат чиқиндилари ва сув сепадиган автомашиналар хизмат қилишади. Улар корхоналар, маҳаллалар ва бошқалар билан шартномалар тузиб, шаҳар ичкарисидан чиқиндиларни олиб чиқиб кетишади. Ҳар бир ташкилотимиз хўжалик ҳисобида.

— Ҳозирги кунда бу борада қандай ишлар кетмоқда?

— Корхонадан иложи борича кўпроқ машиналарни чиқариб, шаҳарни чиқиндилардан тозалаш ҳаракатидамиз. Кўчалардаги контейнерларни бўяб, ишчиларимизнинг виждонан ишлашига эришмоқдамиз.

— Темир қутилар тўғрисида гапирдингиз. Лекин баъзида катта-катта шоҳкўчаларда чиқиндиларнинг ёйилиб ётганини кўрамиз. Нима, шаҳарда темир қутилар етишмайдими?

— Бу масала бўйича мен шуни айтмоқчиманки, ҳозирги кунда шаҳарда 25-30 минг атрофида мана шундай қутилар бўлиши керак. Аммо шу бугунга келиб пойтахт бўйича бор-йўғи 4,5 минг идиш чиқади. Етишмаганидан кўп ерларда белгиланган 10 қути ўрнига учта — тўртта қути қўйиб келяпмиз. Ҳозирги кунда шундай иш олиб боряпмизки, бор қутиларни ўзимизнинг ишхонамизда таъмирлаб чиқаришга ҳаракат қиляпмиз. Лекин барибир етишмайди. Айни пайтда 300 га яқин қутиларни олиб чиқиб кетадиган машинамиз ишлаяпти. Улар ҳар куни 1000 га яқин темир қутиларни шаҳардан олиб чиқиб кетади. Шу қутилар етишмаганидан чиқиндилар ёйилиб ётади. Уларни белкуракда ортиш учун вақт кетади. Агар темир қутилар таъминоти яхши бўлганда бизнинг автомашиналаримиз кунига бир марта эмас, икки-уч марта қатнаши мумкин эди. Шу нарса бугунги кунда олдимизда муаммо бўлиб турибди. Чунки биласиз, темир чирийди. Унинг устига кўпчилик хонадонлар уни ёқиб юборади. Ташкилотларда бу нарсага эътибор беришмайди. Шунинг оқибатида вақтидан олдин қутилар ишдан чиқади.

— Бу нарса барчага тушунарли. Лекин илгари маҳаллаларда ҳафтасига икки мартадан машиналар келиб чиқиндиларни олиб кетарди. Кейинги пайтларда улар кам кўринадиган бўлиб қолди. Шунинг учун аҳоли кўчаларга ахлатларни олиб чиқиб ташлаяпти. Буни қандай изоҳлаш мумкин?

— Бераётган саволингиз мазмунини тушуняпман. Сабаби чиқинди ташийдиган машиналаримизни илгари Киевдан олардик. Улар маҳаллаларда юриб чиқиндиларни йиғарди. Бу машиналарни 1988 йилдан бери олмаяпмиз. Чунки улар заводнинг ўзида йўқ. Шунинг учун ҳозир бир тадбир ишлаб чиқдик. Бунинг устига 1994 йили шаҳар ҳокими ёрдами билан жуда катта моддий ёрдам — 40 га яқин чиқинди ташийдиган машина олдик. Уларни маҳаллаларга бўлиб, ҳафтасига икки марта юриб ҳар бир кўчадан чиқиндиларни олиб чиқиб кетишга ҳаракат қиляпмиз. Бу борада яна бир нарсани таъкидламоқчиман. Ҳар бир хонадон ўз эшигининг олдига контейнер қўйишни хоҳламайди. Қўйсангиз «Нарига ол, берига ол», дейди. Шу сабабдан озгина қийинчилик бўляпти.

Пойтахтда чиқиндиларнинг жуда кўп миқдорда йиғилиб қолмаслиги учун шаҳар ободонлаштириш бош бошқармаси орқали «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан келишдик. Корхона шартномага асосан бизга йилига 50 та машина тайёрлаб берадиган бўлди. Яқинда тажриба сифатида ана шу машинанинг биттасини олдик. Ҳозир Миробод туманида синовдан ўтмоқда. Натижа ёмон эмас. Ўйлайманки, машина синовдан ўтгандан кейин уни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб юборсак, йил охиригача 50-60 та чиқинди ташийдиган машинани оламиз.

— Ҳозирги пайтда аҳоли чиқинди учун қанча ҳақ тўлайди?

— Иқтисодий тарафни ўйлаб Тошкент шаҳар ҳокимлиги хизмат ҳақини чеклаб қўйишди. Яъни бир хонадондан киши бошига икки сўм тўланади. Ваҳоланки бу нарса бизга 5 сўмдан тушяпти. Орадаги 3 сўм фарқни қоплаш қўшимча муаммолар туғдиряпти. Машиналар етишмаслиги ҳам аслида шундан.

— Аҳоли хонадонидан ҳар хил чиқиндилар чиқади. Уларни қандай ҳолда ташийсизлар? Хорижий давлатларда ахлатларни алоҳида-алоҳида турларга ажратиб ташилади. Кейин ундан оқилона фойдаланиш йўлларини ҳам ишлаб чиқишган. Бизда кейинчалик мана шундай нарсалар йўлга қўйиладими?

— Бошқармамизда шу масала бўйича анча иш олиб боряпмиз. Ҳақиқатан маҳаллада яшовчи одамларда чиқиндининг фарқига бориш йўқ. Улар учун уйдан чиққан ҳар бир нарса чиқинди. Биз учун эса ундай эмас. Сабаб ҳар бир чиқинди учун махсуслаштирилган машинамиз бор. Масалан, шохшаббани ёки кулни машиналаримиз олиб кетолмайди. Шунинг учун баъзан шундай вазият бўлиб қоладики, ҳайдовчи бу ахлатни ололмайди. Хонадон уни кўчага олиб чиқиб ташлайверади. Шунинг учун трактор заводига машиналар билан бирга прицеплар ясаб беришга ҳам буюртма берганмиз. Узоққа югурмасдан ўзимизнинг шаҳримиздаги корхоналарни жалб этиб қийинчиликларимизни ҳал қиляпмиз.

Султонмурод УМАРОВ.

Ўзбекистон ва жаҳон

ЎЗАРО БОҒЛИҚЛИКНИ ТАЪМИНЛАЙДИ

14-20 сентябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг «Ўзэкспомарказ» республика савдо-кўргазма марказида Ҳиндистон савдо кўргазмаси бўлиб ўтади. Ҳиндистон савдони ривожлантириш ташкилоти— «Индия тред промошен организейшен», Тошкентдаги Ҳиндистон элчихонаси ва Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги «Ўзэкспомарказ» ташкилоти ҳамкорликда ташкил этаётган ушбу кўргазманинг асосий мақсади Ҳиндистон компаниялари ишлаб чиқараётган турли хил маҳсулотларни ўзбек халқига намойиш этиш ва маҳаллий ишбилармонлар билан алоқани ривожлантириш, савдо-сотиқни ташкил қилишдан иборатдир. Ушбу кўргазмада Ҳиндистоннинг 60 га яқин етакчи компания ва фирмалари иштирок этади.

Мамлакатда машҳур бўлган «Марутуурйн», «Белко», «Пирлоскар», «Юник», «Уша интерконтинентал Индия ЛТД» каби компаниялар ўзлари ишлаб чиқарётган турли хил енгил, ҳарбий, юк машиналарини, уларнинг таркибий ва эҳтиёт қисмлари, зич ёпиладиган компрессорлар, насослар, химикатлар, кир ювиш воситалари, дори-дормонлар, пластмасса маҳсулотлари, ип ва ипак газламалар, чарм, озиқ-овқат маҳсулотлари, госпиталь, алоқа асбоб-ускуналари, халқ истеъмоли моллари каби маҳсулотларини намойиш қилишади. Ҳиндистон савдони ривожлантириш ташкилотининг бош бошқарувчиси жаноб Кумарнинг айтишича, мазкур кўргазма икки Осиё давлатлари ўртасидаги ўзаро боғлиқликни таъминлайди, ҳиндистонлик ишбилармонлар кўргазмадан ижобий натижаларни кутишмоқда.

Маҳмуда ИСМОИЛОВА,
«Ўзэкспомарказ» ходими.

Одобнома

«ТАРБИЯ БИЗЛАР УЧУН Ё ҲАЁТ — Ё МАМОТ, Ё НАЖОТ — Ё ҲАЛОКАТ, Ё САОДАТ — Ё ФАЛОКАТ МАСАЛАСИДИР».

Абдулла АВЛОНИЙ

Шундай китоблар бўладики, улар юзлаб, минглаб йил ўтгач ҳам ўз қадр-қимматини йўқотмайди. Ҳамма замонларда ёшу қари томонидан иштиёқ билан ўқилади. Абу Лайс ас-Самарқандий томонидан ёзилган «Бўстон ул-Орифин» («Донолар бўстони») китоби ана шундай асарлар жумласидандир. Қуйида ана шу асардан парча ўқийсиз.

Ибратли ҳикоятлар

ИЛМ ЎРГАНИШ ХИСЛАТЛАРИ ҲАҚИДА

Аллоҳнинг ердаги элчиси Расулуллоҳ айтмишларки, илм ўрганиш ҳар бир мўмин ва муслима учун фарздур. Илм толиби учун борлиқ мавжудот, ҳатто денгиздаги балиқлар ҳам (ўз) гуноҳларини сўраб истиғфор айтадилар.

Илм ибодатдан афзалдур, чунки у динни тутиб турувчидир.

Билим олмоқ икки тоифага бўлинур, яъни, бири қалбан илмга ташналикдур, бу фойдали илмдур. Бундай илм эса киши ҳаётини то абад нурафшон қиладур. Иккинчи хилдаги илм эса фақат тилдагидур (яъни ўзини билағон қилиб кўрсатишдур). Бу тоифадаги толиблар Тангри ҳузурида банда (қул) бўлмоқликка далилдур...

ҲИКОЯТ:

Сангзор даҳасинда яшовчи бир савдогарнинг икки хизматкори бор эди. Бири кўпроқ маош оларди, иккинчиси озроқ. Иккинчиси биринчисига ҳасад қилар, доим тухмат тошини отарди.

Бир куни савдогар иккинчи хизматкорни саволга тутди:

— Нечун Солиҳга ғайри кўз ила қарарсан?

Хизматкор турмушидан нолинди. Маоши озлигига писанда қилди:

— Андин кўп юмушни бажарурмен, лекин маошим оз!

— Яхши, — деди савдогар ўйланиб, — бир вазифа юклармен. Ани кўнгилдагидек бажарсанг маошингни ўн ҳисса оширурмен.

Иккинчи хизматкорнинг юзига қизиллик югурибди:

— Буюринг.

— Карвонсаройга бор-чи, қайси элдин савдогарлар келибдур?

Хизматкор Сангзор карвонсаройига бориб, тезда қайтибди.

— Бугун тонгда Чин элидан савдогарлар келибдур.

— Қандай моллар келтирибдилар? — деб сўрабди савдогар.

Хизматкор ичида: «Э аттанг, шунисини сўрамабмен», дея яна карвонсаройга шошилибди.

Ва яна тезда қайтиб:

— Шойи газмоллар келтирибдилар.

— Нархи қандай экан... Қандай матоларга алмашиш ниятидалар? — дея яна саволга тутибди.

Шу тариқа хизматкор бир эмас, бир неча марта карвонсаройга борибди, бироқ хўжайинга қониқарли жавоб келтирмабди.

Кунлар ўтибди. Самарқанди азимга яна турли эллардан савдогарлар келадиган вақтда савдогар икки хизматкорини ёнига чақирибди ва биринчи хизматкорга: «Бор, карвонсаройга бориб, шароитни билиб кел, сўнг ҳузуримга иккингиз бирга кирингиз» — дея буюрибди.

Маоши катта хизматкор тезда қайтиб келибди. Иккиси яна ҳожалари ёнига киришибди.

Биринчи хизматкор борки тафсилотни, неча элдан неча карвон келганини, неча туя мол борлигини, нархи қандайлигини ва сифатини оқизмай-томизмай сўзлабди. Шунда савдогар иккинчи хизматкорга қараб:

— Энди бунинг маоши катталигини ва доим иззат-икромда эканлигини англагандурсан? — деб сўрабди.

Иккинчи хизматкор жавоб бермабди.

Савдогар:

— Ёшлигингда илм олмоқликка қунт қилмадинг. Қобилиятинг дуруст эрса-да, дангасалик қилдинг... Энди эрса ҳавою хоснинг ҳукмига итоат этмоқдан ўзга чора йўқ, — дебди.

Эй ўғил, ёшлигингда отанг илм олмоқ учун яратган шароитдан кўз юмма! Илм бир чироқдурким, сени роҳат ва фароғат салтанатига ҳеч бир заҳматсиз етказади.

Эй фарзанд, илм олмоқнинг фазилатлари кўпдирким, ҳаётинг фароғатда, юриш-туришинг ҳурмат ва иззатда бўлур.

Аллоҳнинг раҳматига сазовор фиқҳ илмнинг устози ўргатмишларким, илмнинг чеки бўлмагани каби, илм олмоқнинг ҳам поёни йўқдур.

Эй фарзанд, Аллоҳ ҳар бир қалбга илм гавҳарини солганким, бандасининг қунт-матонати, меҳнати давомида доим сайқал топур.

Фақиҳ Абу Толиб, Аллоҳ таоло андин рози бўлсин, икки шогирдига кўп меҳр қўйганди. Иккиси барча толиби илмлар орасида тиришқоқлиги, сабр-қаноати билан ажралиб турарди. Бир кун ёши каттароқ шогирд устозининг ҳузурига кириб:

— Устоз, менга рози-ризолик тилаб, фотиҳа берсангиз, — деди.

— Не боис, ўғлим? — сўради Абу Толиб.

— Отам савдогарлар билан узоқ юртга, олган билимларимни синамоқ истагида сафарга отланмоғимни буюрдилар.

— Маъқул. Олган билимларингиздан кўнглингиз тўқму?

— Ҳа, илми адабни мукаммал ўргандим. Ҳаётда бундан ортиғига не ҳожат!

— Юрак хоҳиши амри вожиб. Яна бир оз қолиб илми нужум, илми алжабрни ўрганмоққа тоқатингиз борму?

— Зарурат сезмасман.

Шундай қилиб, жанубий юртлардан бирига савдо карвони ила йўлга чиқибди. Етти кунлик йўлдан сўнг, чўл охирламай туриб, қуюн кўтарилибди. Еру кўкни қум тўзони тутибди. Толиби илм бошига салласини ўраб, жон сақлаш иштиёқида отдан ерга қулабди. Бир қанча фурсат ўтиб, тўзон тўхтабди. Йигит устини қоплаган қум бархани остидан чиққанида ҳар ерҳар ерда теваларни, шаҳид бўлганларнинг гавдасидан бўлак ҳеч нарсани кўрмабди. Шу пайтда ёрдам сўраган мунгли овоз эшитилибди. Йигит овоз келган қум барҳани томон шошилибди ва кафтлари билан қумни тўрт тарафга сурибди. Омон қолган мулозимини бархан остидан тортиб олибди. Нафасларини ростлаб олганларидан сўнг, мулозим ҳожасига қарабди.

— Не қилурмиз?

Йигит елка қисибди.

— Адашган сарбон одатда қуёшга, ойга, юлдузларга қараб мағриб машриқни белгилаган, — дебди мулозим. — Тақсир, сиз неча йил фақиҳ Абу Толибнинг таълимини олдингиз. Наҳот юлдузларга қараб йўл топа олмасангиз?

Йигит изза бўлибди.

Мулозим омон қолган тева ва отларни бир тизгинга боғлаб кун тарафга йўл солибди. Йигит унга эргашибди. Улар номаълум бир юртга бориб қолибдилар. Юрт аҳли йигитни савдогар деб ўйлабди ва харид шартларини сўрабдилар. Савдо-сотиққа нўноқлигини тан олгиси келмабди. Арзон-гаровга молларни сотибди. Бор-будини тиллага алмаштириб карвонсаройнинг бир хонасига қўнибдилар. Овқат вақтида мулозим:

— Менимча, молларни арзон-гаровга, яна озгина тиллога алмаштирдингиз. Наҳот, Абу Толиб алжабр асрорларини сизга ўргатмаган? — деб сўрабди.

Йигит устозининг сўзларини эслаб, баттар изза бўлибди. Шу тун уларнинг ҳамёнини ўғри олиб қочибди.

Оқибат у мулозимни ҳам сотиб бир кунини кўрибди. Охир-оқибат гадоликка рўпара бўлибди.

Йиллар ўтибди. Бир куни йигит шаҳарга келган карвон орасида таниш сабоқдошини учратиб, унинг ёнига борибди.

— Мени танимадингизми, ҳамюрт?

— Йўқ, танимадим. Кимсан?

— Эй биродар, наҳот Абу Толиб ҳазратлари паноҳида бирга таълим олган онларимизни унутдинг?

Меҳмон гадонинг кўзларига боқиб, уни танибди:

— Оға, нечун бу кунга тушдинг?..

— Аввал қорнимни тўйғаз.

Тамадди қилиб олгандан сўнг йигит уни бошига тушган фалокатдан огоҳ қилибди, сўнг:

— Қаерга кетяпсан? — деб сўрабди.

— Шаҳри мунавварага, илм олмоқликни давом эттирурмен. Устозимнинг истаклари шу.

— Ахир соқол-мўйлабингга оқ оралабди-ку, илм олмоқликни канда қилмассан?,.

—Илм ёш танламас.

Шундай, эй ўғил, билим мисол бир чашмадур. Уни сўнгги дақиқагача ич.

Дония ЗОКИРОВА
тайёрлаган.

Нуқтаи назар

ҲАЁТИЙ САБОҚЛАР

Ўрта мактабни битирган ўқувчиларнинг ҳаммаси ҳам олий ўқув юртларига киравермайди. Кимдир ишга, кимдир ҳунар-техника билим юртига, баъзилари аниқ бир ҳунар ўрганиш мақсадида шогирдликка тушади.

Аксарият қизларимизнинг ота-оналари, тезда узатсам, ташвишидан қутилиб бошдан оширсам дейди. Ҳали қизлар турмушга тайёр бўлмай, рўзғор ҳақида маълум тушунча, тажрибага эга бўлмай туриб оилали бўлганларида, табиийки турмушда қийналиб қолмоқдалар. Рўзғор ишларида иккинчи оилага мослашишда баъзи бир хатоликларга йўл қўйишмоқда.

Оила бузилишларининг асосий сабабларидан бири турмушга тайёр эмаслик билан бир қаторда рўзғор тебратишнинг ўзига хос хусусиятларидан бехабарликдир. Тўғри, мактабларда «Турмуш одоби» дарслари ўтилмоқда. Лекин, рўзғоршунослик сабоқларини ҳам ўргата бориш йўлга қўйилса хайрли иш қилинган бўлар эди. «Рўзғоршунослик» дарсларини ўқитиш мобайнида қизларимизни уй-рўзғор ишларида моҳирликка, оқилаликка, саранжом-саришталикка ўргатиб бориш, одамийликнинг қиз ва аёлларга хос хусусиятларини сингдириш, харид ишларига ўргатиш, оила бюджетидан унумли фойдаланиш йўриқлари, бозор иқтисодиётида режали иш олиб бориш ва бошқа ҳаётий сабоқлар бериб борилади. Айниқса дарсларга ёши улуғ онахонлар, намунали уй бекалари таклиф этилиб уларнинг турмуш тажрибалари намуна қилиб кўрсатилса фойдадан холи бўлмас эди.

Ҳаётий заруриятга айланаётган «Рўзғоршунослик» дарслари қизларимизнинг рўзғор бошқаришида, тинч-тотув яшашида ва оилавий бахтга эришишида ўз ҳиссасини қўшади.

Раъно АҲМЕДОВА,
олий тоифали ўқитувчи.

Дунёда дийдордан азизроқ нарса йўқ бўлса керак. Шу сабабдан ёру биродар, қадрдонлар кўришганда юзларида қувонч барқ уради.

Рустам Шарипов олган сурат.

Инсонийлик фазилатлари

ҒУРУР ДИМОҒДОРЛИК ЭМАС

Ғурур — инсоний хислатлардан бири. Лекин уни димоғдорлик деб тушунмаслик керак. У ифтихор туйғусидир. Ғурурланиш мақтаниш ҳам эмас,еккайиш ҳам, балки фахрланишдир. Инсонийлик фазилатларини эъзозлаш, авайлаш, қадрига етиб ёшларга юқтириш ҳам савоб. Бизни ғурурлантирадиган туғён жамиятимиз одиллиги ва мустақилликка чиққанимиздир. Ўзбекистоннинг ғурурланадиган тарихи бор. Юртимизнинг номи ифтихор билан жаранглайди. Шу билан бирга биз дўстларимизнинг муваффақиятлари, зафарларидан фахрланамиз.

Ғурурли кишилар мард, ғайратли, шижоатли бўладилар. Улар ор-номусли, ўзининг ва бошқаларнинг қадрига етадиган кишилардир. Улар ҳар қанақа бачканаликдан, инсонийликни ерга урадиган қусурлардан ҳолидирлар. Улар бутун куч-қудрати, билими ва онгини халққа, Ватанига бағишлайди.

Истеъдодли кишиларда ғурур яна ҳам мазмундор жаранглайди. Шоир ва ёзувчилар ўз мисраларида ғурурни тараннум этсалар, мусаввирлар бўёқлар таъсирида баён қиладилар. Демак, ғурурланиш ҳам тарбиялашни, сайқал бериб боришни тақозо этади.

Димоғдорлик бу ғурурланишнинг бутунлай акси бўлиб ўта ёмон хусусиятдир. Бу инсон ўзига-ўзи маҳлиё бўлиб, ўзини бошқалардан устун қўйишда намоён бўлади. У қайси кўринишда содир бўлмасин, инсонийликни ерга уради. Димоғдорлик, айниқса кеккайганда ошкора кўринади. Кеккайганлар бу билан ўз обрўйини тўкишаётганини билишмайди. «Кўпчилик ичида ўзини каландимоғ тутиб, кеккайган одам, — деган эди алломалардан бири, — агар у ҳурмат қилишларини истаётган бўлса, айни шу истагига зид натижага эришади». Кеккайиб обрў топган кишини ҳеч бир тарих билмайди. «Камтарлик — камолга, манманлик заволга етказади», деган ҳикмат бежиз айтилмаган. Шу дардга чалинганларнинг тузалиши қийин. Ўзини ҳамма нарсага қодир, билимдон, доно ҳисоблаб, бошқаларни менсимайдиганлар ҳам эл назаридан қолиб атрофдагиларнинг нафратига дучор бўлади. Шунинг учун бўлса керак: «Киши шахсини ерга урувчи иллатдан энг қабиҳи ва нафратга лойиғи, — деб ёзган эди инглиз ёзувчиси Уильям Теккерей, — ўзига-ўзи маҳлиё бўлишликдир». Ўзига ўзи маҳлиё бўлган димоғдорлар шундай бир ярамас иллатга мубтало бўладиларки, улар гўё шарга ўхшайди, баландлайверади, бир кун «пақ» этиб ёрилади. Яна бир хунук томони шундаки, улар бошқаларнинг ютуқларини тўғри баҳолай олмайдилар. Ўзларининг зиғирдаккина муваффақияти атрофида ўралашиб қоладилар. Дарҳақиқат, киши қанчалик қобилиятли, ақлли, ўқимишли, ажойиб истеъдод эгаси, ҳатто қалби тоза инсон бўлмасин, агар у ортиқча гердайса унинг юқоридаги барча фазилатлари камчиликка айланади.

Биз турмушда билимдон, зийрак, қобилиятли кишиларни кўп учратамиз. Аммо, уларнинг ноўрин гердайиши инсон фазилатларини ерга уриб, кенг жамоатчилик олдида обрўсизлантириб қўяди.

Ҳаётнинг ўз тошу тарозуси бор. Шуниси аниққи, димоғдорлик, кеккайиш ва ўз-ўзига маҳлиё бўлиш каби иллатлар турмуш синовида ўзининг аниқ баҳосини олган. «Башаранг қийшиқ бўлса, ойнадан ўпкалама», дейди доно халқимиз. Гердайиб, димоғи шишиб, атрофдагиларни писанд қилмасларни ҳеч ким менсимайди, эл эътиборидан қолади. Лекин жамиятимиз покланаётган, мустақиллик шабадалари эсаётган ҳозирги даврда ғурурланишнинг, фахрланишнинг янгидан-янги томонлари жилоланиб, мавжланаяптики, унинг ёқимли эпкинлари ҳузур-ҳаловат бағишлайверади.

Мусоқул УСМОНОВ,
профессор.

Ҳурмат — эзгу амал

ФАРЗАНД БУРЧИ

Она замин, она табиат бўлмаса инсониятнинг ёки барча тирик мавжудотнинг бўлиши мумкин эмас. Одамлар она замин бағрида туғилади, умр кечиради, бола-чақа орттиради. Узоқ йиллар ҳаёт завқини тортади. Ўз ғояси учун курашади, умри тугагач эса яна она замин қўйнига қайтади.

Инсониятни ўз бағрида кўтариб, унга ҳаёт бериб турган заминни улуғлаш учун одамлар бисотидаги энг улуғ сўзни — «Она» сўзини қўшиб ишлатади ва она замин деб атайди. Ҳа, одамлар бисотидаги энг улуғ сўз Онадир.

Она борки, олам бор. Она борки, одам бор. Она борки, Ватан бор. Она борки, ҳаёт бор. Рус адиби М. Горький қуйидагиларни ёзиб қолдирган эди: «Қуёшсиз гуллар очилмайди, севгисиз бахт йўқ, аёлсиз муҳаббат йўқ. Онасиз шоир ҳам, қаҳрамон ҳам бўлмайди. Меҳри чексиз, бутун дунёни кўкраги билан боққан аёл — Онани шарафлайлик! Инсондаги бутун гўзаллик, ҳатто қуёш нури ҳам она меҳридан».

Она фарзандлар учун энг яқин, энг меҳрибон инсон. Оналаримиз учун биз ҳар доим боламиз, унинг меҳрига, ширинсухан сўзларига доимо муҳтожмиз. Оналар ширин сўзини, туганмас меҳрини, қалб кўрини бериб муштдек этдан бутун бир инсон яратганлар. Кўзининг нурини, сочининг қорасини, ёшлик ҳуснини фарзандларига бериб, орзу-ҳавасларининг ўғил-қизлари ижросида ушалишини ният қилганлар.

Инсониятнинг авлодлар оқимида отанинг ўрни, вазифаси беқиёсдир. Фарзандлар жисмида оталар қони, оталар жисми давом этади. Ҳар бир ота фарзанди сиймосида ўзининг ёшлигини, умрининг баҳорини ва орзу-ҳавасини кўришни хоҳлайди.

Ота! Бу сўз фарзандлар қалбида меҳру муҳаббат тўла оҳанг билан отилиб чиқади, миллион-миллион тилларда такрорланади.

Ота — оила ва фарзандлар ташвишини кўтариб кетаётган улкан карвон, бутун умри меҳнат билан ўтиб оила дастурхонини ноз-неъматларга тўлдираётган қадоқ қўлли деҳқон.

Ота — оила тарбия мактабининг мураббийси. Оила аъзоларининг маънавий оламида отанинг дунёқараши, муомала маданияти, иймон-эътиқоди асосий йўналишни ташкил қилади.

Ота — оила билан жамиятни боғлаб турувчи маънавий ип, оила аъзоларини жамият қонун-қоидаларига мос руҳий тарбияловчи мураббий.

Ота! Бу — улуғ ном. Уни оқлаш, оталик бурчини бажариш ҳамма эркаклар учун шарафли. Фарзанд тарбиясида оталарнинг ибрат бўлиши яна шарафли. Табиийки, фарзанд тарбияси ота обрўсидан ибрат олишдан бошланади. Ҳамма оталар ҳам болаларига ибрат тарбиясини бера олади, деб бўлмайди. Аммо дунёга келган фарзандни тарбиялаш, вояга етказиш учун ота деган номнинг ўзи етгулик эмас, унда мукаммал бурч ҳам бўлмоғи керак.

Оила қувончи, фарзандлар бахти,
Қоядай бардошли, заҳматкаш, доно.
Оталар — ҳаётнинг чинор дарахти.
Қуёш меҳрингизга дилдан тасанно.

Оила — кичик жамоа. Бу жамоа фаолиятида ота-онанинг вазифаси ва обрўсини, мавқеини ва фарзанд тарбиясига таъсир кучини чегаралаб бўлмайди. Ҳар иккаласи ҳам муқаддас, буюк. Алишер Навоийнинг машҳур тўртлигида фарзандлар учун ота-она ҳақида айтилган гап фикримизнинг исботи бўлади.

«Қобуснома» муаллифи Кайковус ҳам ота-онани ҳурмат қилишга чақиради. Ота-она ўз фарзанди учун «ўлимга ҳам тайёр» турушини таъкидлайди. Айни замонда ота-онанинг кўнглини ранжитмасликка, уларни ҳурмат қилишга ва ширин сўзлар билан муносабатда бўлишга ундайди. Кайковус бир томондан болани ота-онани ҳурмат қилишга, уларни ранжитмасликка чақирса, иккинчи томондан ота-онани болага яхши ва тўғри тарбия беришга ундайди. Айни замонда муаллиф ота-онани ҳурмат қилишни фарзанднинг ақли доно, ўқиган бўлиши билан боғлайди ва: «Ҳар бир фарзандки оқил ва доно бўлса, ота-онанинг меҳр-муҳаббатини адо этишдан бош тортмагай», — дейди. Шунингдек, Кайковус ота-она ҳаққини билмоқ хусусида ғоят муҳим бир фикрни баён қилади, яъни у ўзбек ва тожик халқининг «Нима эксанг, шуни ўрасан» деган машҳур бир мақолини ишлатади. Бу мақолнинг асли маъноси шундан иборатки, киши одамларга яхшилик қилса, катталарга ҳурмат, кичикларга мурувват кўрсатса, унинг бу яхшилиги бошқа кишидан қайтади ва аксинча, агар у одамларга ёмонлик, дилозорлик қилса, бу ҳам бошқалардан қайтади.

Ота-она фарзандини катта орзу-умидлар билан вояга етказади. Емай едириб, киймай кийдириб, ардоқлаб ўстиради. Катта бўлганда қоқилмасин деб ўқитади, ҳунарли қилади. Фарзандини хушхулқ бўлишга даъват этади, ёмон йўлга кирмасин деб орзу қилади. Бўйга етганда бахтини ўйлайди, ниҳоят, қизини тенгига узатиб, ўғлини муносибига уйлаб кўнгли тинчийди. Шу зайлда кексайиб қолганини билмайди.

Ота-она ҳурматини жойига қўймоқ фарзанд учун ҳам қарз, ҳам фарз. Қобил фарзанд ота-она шуҳратини кўтарадиган ишларга қўл уради, уларни ранжитадиган нарсалардан ўзини тияди. Ҳар қандай ишга қўл уришдан аввал ота-она ризолигини олишга интилади.

Ота-она ризолигини олган фарзанд ҳаётда қоқилмайди.

Болаларидан тинчиган, оқибат кўрган ота-она кексалигини ҳузур-ҳаловатда ўтказади. Болалари паноҳида пири-бадавлат яшайди.

Бироқ, ҳар тўкисда бир айб деганларидек, ота-онанинг бола деб тортган машаққатини қадрламайдиган айрим ноқобил, кўрнамак фарзандлар ҳам учраб туради. Уларнинг тушунчасида бу «машаққатлар» шунчаки ота-она вазифаси эмиш. Тўғри, фарзанд кўргач, уни боқиш, келажаги учун қайғуриш, катта бўлганда уйли-жойли қилиб қўйиш ота-онадан лозим. Фарзандни дунёга келтириб, бир парча этни тарбиялаб вояга етказган ота-онанинг ҳам ўз орзу-ҳаваси бор-ку! Ҳар бир инсон яхши ният билан уй-жой қилади, бола-чақа боқади. Унинг ҳузур-ҳаловатини кўрсам, қариганда таянчим, қувончим бўлса дейди.

Қариялар, катталар ҳузурида одоб сақлаш, қўлни кўкракка қўйиб омонлашиш, четга ўтиб йўл бериш, уйнинг тўрига ўтказиб хизматларида бўлиш, сув тутиб қўл ювдириш, сочиқ бериш, оёқ кийимларини ювиб қўйиш, чой, овқатнинг олдини уларга узатиш, кирганда-чиққанда «Хуш кўрдик», «Қуллуқ», «Отахон» (онахон) бизга хизмат борми?» деб кўнглини хушлаш, дуоларини олиш, насиҳатларини жон қулоғи билан тинглаш керак. Ёшлар кексаларни, ёши улуғларни сийлаб, хушмуомалада бўлиб, хизматларини бажонидил қилсалар бундан ўзларига ҳам, ота-оналарига ҳам катта манфаат етказган бўладилар.

Хулоса шуки, ҳар бир фарзанд ота-бобо, момолардан қолган юқоридаги сингари панд-насиҳатларга қулоқ бериб, ундан ўзларига тегишли хулосалар чиқарсалар нур устига аъло нур бўларди.

Шунинг учун, эй, суюкли ўғил, қизларимиз, сизнинг дунёга келишингизга сабабчи бўлган, тарбиялаб ўстирган ота-онангизнинг ҳақларини ҳеч камчиликсиз адо қилинг, иззат-ҳурматларини бажо келтиринг. Уларнинг хизматларида бўлиб, розиликларини олинг. Аччиқ сўзлар сўзлаб дилларини оғритишдан сақланг, уларга бўлган муҳаббатингизни тил билан ва бошқа ишлар билан изҳор қилинг. Насиҳатларини бажонидил қабул қилиб амалда кўрсатинг. Қўпол муомала қилманг, муборак дилларини оғритманг. Ота-онангизнинг маслаҳатлари ва ризоликларини олмасдан ҳеч бир ишга киришманг.

Ойшахон ТЎРАЕВА,
профессор.

Шарқ тафаккури сарчашмалари

АДАБ БИЛАН ТОПАСИЗ ИЗЗАТ

Ҳаётда одам ким бўлишидан қатъи назар, у одамлар билан мулоқотда, муносабатда бўлади. Улар ўзаро мулоқот қилмай яшай олмайдилар. Бу — ҳаёт қонуни. Лекин жамиятда турли хил феъл-атворли кишилар яшайди. Бинобарин ҳамманинг ўзига яраша ҳаёт ҳақидаги тушунчаси бўлади. Шунинг учун ҳам ҳаёт мураккаб. Бироқ турмуш инсон хатти-ҳаракатларининг маълум чегарада, маълум меъёрда бўлишини тақозо қилади. Ана шу талабни, чегарани таъминловчи муносабатни одоб дейилади.

Одоб — хулқ-атвор, юриш-туриш маданиятининг ташқи ва ички жиҳатларини ўз ичига олади. Одоб — кишининг жамоат орасида ўзини қандай тутиши, одамлар билан қандай муомала қилиши, ўз ҳаётини ва бўш вақтини қандай ўтказиши, инсон ташқи қиёфаси қандай бўлиши лозимлигига оид қоидалар (масалан, шарму ҳаё, камтарлик, хушмуомалалик, поклик-озодалик кабилар)ни ўз ичига олади. Одоб-таълим-тарбия ва амалий тажриба негизида шаклланади.

Одоб ва ахлоқ қоидаларига тўла амал қилиш инсонларнинг ўзаро ҳурмат-эҳтиром билан тинч-тотув яшашларини таъминлайди. Одоб ва ахлоқ қоидаларига аҳамият берилмайдиган оилада беандишаликлар, бебурдликлар ва бошқа ҳар хил кўнгилсизликлар юзага келади. Меҳр-оқибат кўтарилади, ҳаёт издан чиқиб боради. Одобсизликлар туфайли катталар кичиклардан, ота-оналар фарзандларидан озор чекади. Яхшилик ўрнини, ёмонлик, диёнат ўрнини хиёнат эгаллай бошлайди. Қайси мамлакатда одоб ва ахлоқ қоидаларига яхши эътибор берилса, шу жойда ҳаёт фаровон, кишиларнинг руҳи тетик бўлади, ишлари бароридан келади. Бунинг учун кичик бир жамият юқорида айтганимиздек яъни оилани мисол келтириш мумкин. Агар оилада одоб ва ахлоқ қоидаларига барча оила аъзолари яхши амал қилсалар ота-онадан тортиб фарзандларгача меҳр-оқибатли, шафқатли, шарм ҳаёли, хуллас хуш ахлоқли кишилар бўлсалар, бундай оилада тартиб-интизом, саранжом-сариштлик, гўзал ҳаёт ҳукм суради. Кичиклар катталарни ҳурмат қилади, фарзандлар эрта тонгда юз-қўлларини ювиб ота-оналарига салом беришади, кундалик фаолиятларини яхши кайфият, кўтаринки руҳ билан бошлашади. Одобли оилаларда ҳеч ким, ҳеч қачон қуёш чиққунча ухламайди, ўринларидан барвақт турадилар. Бунинг эса кўп хосияти бор. Саҳар турганга Аллоҳ Таоло ризқ улашади. Саҳар турганнинг ризқи улуғ бўлади. Чунки эрталаб қилинган иш унумли бўлади, кўпроқ барака келтиради. Эрталабки меҳнат кишини ҳам руҳий, ҳам жисмоний тетик қилади.

Одоб қоидаларини Шарқда қаттиқ ушлаганлар. Эшикни қаттиқ ёпиш, оёқ билан тепиб очиш, остонани босиб туриш, остонада ўтириш, эшик кесакисига суяниш, баланд овоз билан гапириш, бировга беҳаёларча тикилиш, оёқ устига оёқни қўйиб ўтириш кабилар беодоблик ҳисобланган. Ўтмишда оилада фарзанд тарбиясига, уларнинг одоб-ахлоқига алоҳида аҳамият бериб келинган. Агар оилада ўғил туғилса уни жасур, жисмонан бақувват, илму одобли бўлиб етишишга, бирон бир касбнинг меҳр устаси бўлишига шароит яратилган.

Қиз болаларга ҳам илм ва ҳунар ўргатилган. Айниқса, уларнинг одоб ва ахлоқига биринчи даражали вазифа сифатида қаралган. Қиз бола катталар билан сўзлашганда юзига тик боқмасдан ҳаё ва иффат билан мулойим сўзлашмоғи, эшик-ҳовлиларни барвақт туриб супуриб-сидириши, ота ва акалари олдида яланг бош юрмаслиги, уйда бетоб одам ёки кекса киши бўлса, уларнинг тинчини бузмаслик учун шанғиллаб гапирмаслиги ўргатилган.

Ислом олами учун муқаддас бўлган Қуръони Карим суралари ва оятлари, пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломнинг ҳадислари негизида шарқона одоб ва ахлоқ қонун-қоидалари бой миллий меросга айланди. Биз собиқ шўролар тузуми даврида Шарқда яртилган одоб-ахлоқ ҳақидаги бебаҳо асарларни четга суриб қўйдик. Мустақиллик шарофати туфайли эндиликда мактабларда одобнома дарсларида «Қуръон» ва «Ҳадис» китобларидаги ибратлардан фойдаланилмоқда. Булардан ташқари Кайковуснинг «Қобуснома», Имом Бухорийнинг «Ал-адаб ал-муфрад», Саъдийнинг «Гулистон» ва «Бўстон», Муҳаммад Содиқ Қашқарийнинг «Яхши кишилар одоби», Юсуф Хос Ҳожибнинг «Қутадғу билик», Конфуцийнинг ҳикматлари, ҳиндларнинг ибратли ҳикоятлари асосида яратилган «Калила ва Димна» асарлари ўқувчиларнинг севимли китобларига айланиб қолди. Айниқса, Аҳмад Яссавий ҳикматларини, Абдулла Авлонийнинг «Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ» асарларини ўқувчилар мароқ билан ўқимоқдалар.

Европа халқлари орасида «Шарқ тафаккури» деган ибора ишлатилиб келинади. Бу иборада жон бор, чунки дунё маданияти, фани, тараққиёти, қолаверса, педагогикасида Шарқнинг таъсири катта бўлган, Шарқ алломаларининг асарлари Европа ва жаҳон тилларига таржима қилинди, Шарқ илм-фани, одоби, маданияти жаҳон олимларининг илҳом манбаи бўлди. Буюк алломаларимиз Фирдавсий, Саъдий, Ҳофиз, Ал-Форобий, Умар Хайём, Конфуций, Имом Бухорий, Юсуф Хос Ҳожиб, Ибн Сино, Абу Райҳон Беруний, Навоий, Бобур, Улуғбек, Муҳаммад Қашғарий, Маҳмуд Қошғарий, Аҳмад Югнакий ва бошқа кўплаб улуғ зотлар фан оламининг ёруғ юлдузлари бўлиб, ақл, одоб ва илмда бутун олам тан олган инсонлар бўлиб қолдилар. Уларнинг асарлари маънавиятимизни бойитишда бебаҳо гавҳардир.

Адаб билан инсон иззат топади,
Обрўю шарафу хизмат топади.
Адаб соҳиби-ла сўзлашган киши,
Руҳига дармону лаззат топади.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ.

Жаҳон спорти юлдузлари

ТЎРТ ЙИЛЛИК ТАНАФФУСДАН СЎНГ

ёки бир дақиқа ичидаги ғалаба

Жаҳоннинг профессионал бокс ишқибозлари шу йилнинг 19 август кунини интизорлик билан кутишарди. Зеро, шу куни машҳур боксчи Майк Тайсон рингга чиқиши керак эди. Мана, ўша кун ҳам етиб келди. 16 минг томошабин йиғилган спорт мажмуасида Тайсоннинг рақиби Питер Макнили кўринди. У олқишлар ичра ринг томон яқинлашаркан, ўзининг кўтаринки кайфияти билан рақиби Тайсонни менсимаслигини кўрсатмоқчи бўларди, гўё навбатдаги ғалабани қўлга киритиш учун рингга чиқаётгандай. Томошабинлар оралаб устозлари қуршовида Майк Тайсон ринг томон кела бошлаганида олқишлар янада кучайди. Аммо унинг юзида табиатидаги босиқлик, ўзига ишонч ҳисси сезилиб турарди. Бугун у тўрт йиллик танаффусдан сўнг ўзининг яна ўша машҳур, кучли ва бешафқат Майк Тайсон эканлигини исботлаши керак.

Питер Макнили. Вазни 92 килограмм, бўйи 180 сантиметрли ушбу боксчи 36 жангнинг 35 тасини ғалаба билан якунлаган. Ушбу беллашувларнинг 30 тасида рақибларини нокаутга учратган. Бироқ унинг рақиблари Эвандер Холифилд ёки Ридлик Боуви каби машҳур спортчилар эмас, балки у қадар таниқли бўлмаган боксчилар эди. Массачусетслик бу боксчи ўз ишқибозлари орасида «Довул» лақабини олган.

Майк Тайсонни таништиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Аммо шуни айтиб ўтиш ўринлики, у ҳибсда ўтган уч йил умрининг бир кунини ҳам бекор ўтказмади. Навбатдаги олишувга муттасил тайёрланди. Бундан ташқари у бу муддат ичида ислом динини қабул қилиб мусулмон бўлди. Ва Малик Абдулазиз деган ном олди. Бу билан у машҳур боксчи Кассиус Клей — Муҳаммад Алининг издоши эканини исботламоқчи бўлган шекилли. Яна шуни таъкидлаш жоизки, сўнгги йилларда бу боксчи бир қатор ташвишларни бошидан кечирди: кетма-кет онаси ва синглиси оламдан ўтди. Собиқ устозларининг иккитасидан ҳам жудо бўлди.

Жанг бошланишидан олдин Макнили Тайсон қаршисига келиб унинг кўзларига бир неча сония тикилиб турди, бу билан у «Сен мени енгмоқчимисан, мени-я» демоқчи бўлгандир. Ёки бу — жанг олдидан рақибининг попугини пасайтириб қўйиш учун қилинган руҳий ҳужуммикан?

Жанг бошланди. Макнили ўз лақабига содиқ равишда рақибига довулдек ташланди. Аммо Тайсон бу довулни хотиржамлик билан кутиб олди. Иккала томон бирбирини аямай савалай кетди. Лекин Макнили ўз имкониятига ортиқча баҳо бериб юборди, шекилли кутилмаганда Тайсоннинг оддий зарбасидан ўзини ерда ўтирган ҳолда кўрди. Аммо буни у англашилмовчилик дея қабул қилишга уриниб, тезда ўрнидан турди. «Довул»нинг иккинчи ташланиши иккала томон учун ҳам ҳеч нарсани ўзгартирмади. Аммо учинчи ташланиш... Тайсоннинг кетма-кет берган уч зарбасидан сўнг Макнили ерга мук тушиб ётиб қолди. Гарчи қаддини ростлаган бўлса ҳам оёқлари уни зўрға тутиб турарди. Шунда Питернинг секундантлари рингга чиқиб, унга жангни давом эттириш бефойда эканини тушунтира кетишди. Макнили қанчалар оғир бўлса ҳам мағлубиятни тан олишга мажбур бўлди. Ва мардлик юзасидан рақибини ғалаба билан қутлади.

Бу жанг аслида ўн раундга мўлжалланган бўлиб, Тайсоннинг ишқибозлари уни 5-6 раунддан ошмаслигига ишонишган эди. Лекин у биринчи раунднинг ўзидаёқ тугаб, бир дақиқага ҳам етмади. Бироқ негадир Майк Тайсон ғалабани жуда хотиржамлик билан қабул қилди, гўё шундай бўлиши табиийдек. Макнили эса тележурналистларга «Мен ҳали рингга қайтаман, албатта қайтаман» деганича қолаверди.

Қизиғи шундаки, бу ғалаба Тайсонни жаҳон чемпиони дея эътироф этмайди. Асосий жанг ҳали олдинда. Лекин унинг навбатдаги рақиби ким экани ҳали номаълум. Аммо Майк Тайсон ўзининг бундан 4 йил аввалги Майк Тайсон эканини исботлади, дейишга энди ҳаққимиз бор. Қолаверса у исми жисмига монанд эканини исботлади, зеро Майк — «ҳақиқий эркак» деганидир.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Тошкентимизнинг бош майдони — Мустақиллик майдони кун сайин чирой очиб, гўзаллашиб бормоқда. Бу ерда ўйноқлаб турган фавворалар, ям-яшил дарахтлар, осмонўпар бинолар бир-бири билан уйғунлашиб кетган. Шунинг учун бўлса керак Мустақиллик майдони ҳамшаҳарларимизнинг муқаддас зиёратгоҳи ва дам оладиган гўзал маскани саналади.

СУРАТЛАРДА: Мустақиллик майдонига биринчи ташриф қилаётган жажжи болакайлар; майдоннинг умумий кўриниши.

Абдувоҳид Тўраев ва Рустам Шарипов олган суратлар.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА БИЛДИРУВЛАР

Машҳур раққоса — Ўзбекистон халқ артисти МАЛИКА АҲМЕДОВАНИНГ НАФИС САНЪАТ СТУДИЯСИГА 16-17 сентябрь кунлари соат 10 дан 14.00 гача «ТУРКИСТОН» саройининг ёзги саҳнасида ТАНЛОВ ЎТКАЗИЛАДИ. Танловга 9 ёшдан 20 ёшгача бўлган қизлар таклиф қилинади.

«НОДИРА-А» ЖАМОА КОРХОНАСИ Тошкент шаҳридаги омбордан САНОАТ МОЛЛАРИНИ улгуржи ва чакана савдо йўли билан **СОТАДИ**

Нархи бозор баҳоларидан арзон.

УЛГУРЖИ ХАРИДОРЛАР УЧУН ИМТИЁЗЛАР БЕРИЛАДИ.

Манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги шоҳкўчаси, 6 «а» уй.

Телефон: 45-33-44.

Турфа олам

ҒАРОЙИБ НИКОҲ

Литва шаҳарларидан биридаги никоҳдан ўтиш бўлинмасига кутилмаганда 2 жуфт 15 ёшли қизалоқ ва йигитчалар ташриф буюришди ва... уларнинг никоҳи қайд қилинди.

Литва қонунларида вояга етмаганларнинг никоҳдан ўтиши таъқиқланганлиги кўрсатилган. Лекин ёшлар шифокордан ҳомиладорлик ҳақидаги маълумотнома, ота-она розилигини олиб келсалар никоҳлари қайд қилинаверади.

Ўтган йили 1500 дан ортиқ литваликлар эр-хотин бўлиб, оила қуришди. Аммо кўпгина оилалар тезда ажрашиб кетишаяпти. Уларнинг муҳаббатлари алангаси рўзғор етишмовчиликлари олдида сувга тушган шамдек бир зумда ўчмоқда.

БИР ЎРАДА УЧ ЖАСАД

Ачиталик ўт ўчирувчилар сабзавотлар сақланадиган махсус ўрадан уч кишининг мурдасини олишди. Маълум бўлишича, мазкур ўрага масъул киши газ воситасида гулхан ёққан ва ўранинг оғзини беркитиб қўйган. Кислород етишмасидан аланга ўчиб, ўра заҳарли тутун билан тўлган. Тахминан 1 суткалардан кейин хўжайин ўрани назорат қилиш мақсадида у ерга тушади, бир неча дақиқалар ичида ҳушидан кетиб йиқилади. Сўнгра икки эркак бирин-кетин ўрага тушиб, газдан заҳарланиб ҳалок бўлишади.

КУТИЛМАГАН СОВҒА

Оренбурглик Демидов селекционер ҳам, мичуринчи ҳам эмас. Айби - бор йўғи томорқасига редиска уруғи сочгани. Етилган редискаларнинг бирининг оғирлиги нақд 3,8 килограмм чиқди. Яна ажабланарли томони шундаки, редиска ён-атрофидаги пиёзнинг ўсишига мутлақо халақит ҳам бермаган. Томорқа эгаси кутилмаган бу совғанинг қандай пайдо бўлганлиги ҳақида бош қотириб ҳали ҳам ўйига етганича йўқ.

ОСОН ТУТСАНГ...

Лондоннинг Голдсмит коллежидаги англиялик тадқиқотчи-олимларнинг таъкидлашларича, сочи тўкилган эркаклар кўп сиқилиб, сочлари ҳақида ўйлаб азият чекар эканлар. Ўртача 36 ёш бўлган 180 нафар эркакларда ўтказилган тадқиқотларга кўра, сочи қанча кам бўлган одам, шунча ўзига кам ишониши аниқланган.

Тадқиқот давомида эркаклар 3 гуруҳга бўлинди: сочи тўкилган, сочи тўкилаётган, бу «дарди-бедаво» билан безовталанмаганлар. Улардан тадқиқот мавзуси сир тутилиб, улар ўзларига, имкониятларига қанчалик ишониш-ишонмасликлари, ҳаётга қизиқишлари текширилди.

Олинган маълумотларга қараганда ҳаммадан ҳам сочи тўкилганларнинг аҳволи танг экан. Ҳаттоки 2 тола сочи тўкилган ёш эркаклар ўзларини шу сабаб, жонларига қасд қилмоқчи бўлганини, яна бир жабрдийда эса умр бўйи ошпаз бўлиб ишлашини маълум қилган. Мақсади: ошпазлик қалпоғи билан бошини беркитиб юриш бўлган.

Маҳлиё МИРСОАТОВА тайёрлаган.

Ножўя иш-келтирар ташвиш

ФИРИБГАРЛАР ПАНД ЕДИ

Айрим ёшларимизнинг «қўлларини совуқ сувга урмасдан» осон пул топиш йўлига ўтиб олишгани сир эмас. 1973 йилда туғилган, асли Андижон вилоятининг Шаҳрихон шаҳрилик, ҳозирда ҳеч қаерда ишламайдиган ва муқим яшаш жойига эга бўлмаган Муҳаммад А. Тошкент Давлат университети тарих факультетининг 5-курс толиби Умиджон К. билан тил бириктириб бозорда «тирикчилик» қилиб юришарди. Лекин кундалик тушаётган фойдадан уларнинг кўнгли тўлмади шекилли, янада кўпроқ даромад топишнинг янги «усули»ни қўллашди.

Пойтахтимизнинг Усмон Носир кўчасида жойлашган «Ҳосилот» меҳмонхонаси олдида бироз айланиб юришади. Сўнгра кўринишидан анча соддароқ кўринган ҳуқуқшунослик коллежи 2-курс толиби Г. Б.ни учратиб қолишиб унга буйруқ маъносида «Ҳой бола, қани буёққа келчи, қанақа ҳужжатинг бор, ёнингда? Нима қилиб юрибсан шаҳарда? Биз — ички ишлардан-миз?, дейишади.

Фарғоналик содда йигит ҳам ҳеч иккиланмай паспортини кўрсатади, ўқиш жойини айтади. «Милиция» ходимлари эса унга яна ҳам ўдағайлаб «Хўш, чўнтагингдаги борини чиқарчи!» дея буюришади-да, унинг 407 сўм пули ҳамда ҳужжатларини олиб қўйишади. Кейин меҳмонхонага кириб аввалдан ўйлаб қўйилган «режа»ларини давом эттиришмоқчи бўлишганда, «Ҳосилот» меҳмонхонаси ходимлари уларнинг гувоҳномаларини қатъий ҳолда суриштиришади ва шубҳали кўринишгани учун аста милицияга қўнғироқ қилишади. Ҳақиқий милиция ходимлари — Яккасарой тумани ички ишлар бўлими вакиллари дарҳол етиб келишиб, фирибгарларни қўлга олишди. Айни кунларда суриштирув ҳаракатлари давом этмоқда. Дастлабки маълумотларга кўра фирибгарлар кўрсатган гувоҳнома қизил рангда бўлиб, устига «Ўзбекистон Фанлар Академияси» деб ёзилган, аммо ичида эса ҳеч қандай сурат ҳам, ёзув ҳам йўқ.

Яна бир «қаҳрамонимиз» эса 1969 йилда туғилган, ҳозирда Юнусобод туманида яшовчи, Тошкент трактор заводи қоровули В. Р.дир. У ҳам куппа-кундузи «Аския» бозорига келиб «Мальборо» сигаретидан икки блок сотиб олмоқчи бўлади. Ўз навбатида сумкасидаги тахта қириндиларига тўлдирилган қутиларни алмаштириб кетмоқчи эди. Сотувчиларнинг ҳушёрлиги натижасида фирибгарнинг сири фош бўлди. Аммо шунда ҳам у бўш келмай, «Мен милициядanман» деб қалбаки гувоҳнома кўрсатади. Уни ҳам Яккасарой туман ИИБ ходимлари вақтида қўлга олишди ва бу жиноий иши юзасидан ҳам тергов ишлари бошлаб юборилди.

Жамоат тартибини сақлаш, осойишталикни таъминлашга астойдил хизмат қилаётган милиция шаънига доғ тушириб юрган бундай фирибгарлар қилмишларига яраша жазо олишлари муқаррар.

Мирзараҳим МАМАЖОНОВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати катта нозири.

«02» хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

• 28 август куни кечқурун соат 19 дан 40 дақиқа ўтганида «Эҳтиёт қисмлар» фирмасининг ҳайдовчиси Т. Мурод ўзаро жанжал натижасида қариндоши — 1-автомобилларни таъмирлаш заводида бош механик бўлиб ишлайдиган А. Собирни уриб, тан жароҳати етказади. Оқибатда кўкрак қафаси қаттиқ шикастланган Собир касалхонага ётқизилди. Миробод тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари қариндошини аччиқ устида уриб ҳозир афсус чекаётган Муродни тергов қилишмоқда.

• Мирзо Улуғбек туманидаги «ТТЗ-1» даҳасидаги кўп қаватли уйлардан бирида содир бўлган ўзаро жанжал натижасида ҳам жабрланувчини касалхонага ётқизишга тўғри келди. Гап шундаки, ҳеч қаерда ишламайдиган, ғирт бекорчи С. Алексей ўз жазмани Я. Албинаникига бориб маст ҳолда унга жароҳат етказади. Ўз иродасини бошқаролмаган мастнинг кучли зарбаларидан Албинанинг бўйни ва чап қовурғаси синади. Ҳозир зўравон — маст бўлганида отасини ҳам танимайдиган Алексей қилган ишидан пушаймонда. Аммо кейинги пушаймондан на фойда.

• Шу куни тахминан соат 10 ларда номаълум киши Миробод туманидаги уйлардан бирининг олдида турган «КамАЗ» русумли автомашинанинг ён томонидан кўриш учун мослаштирилган кичик ойнасини синдириб кабинага киришга муваффақ бўлади. Бирон-бир тузукроқ нарсани «ўлжа» қилиш учун ҳамма ёқни титкилаб ташлайди. Охири ҳеч нарса топмаганидан кейин «Полёт» қўл соатини олиб чиқиб кетаётганида эгаси ва Марказий қўриқлаш пульти ходимлари томонидан ашёвий далил билан қўлга олинади. Аниқланишича, ўғри Зангиота тумани, «Қорасув» жамоа хўжалиги 1-бўлимида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Э. Ашур бўлиб чиқди. Энди ўзгалар мулкини ўғирлашга уринган ушбу кимсага нисбатан ҳам қонунларимизда белгиланган жазо чоралари қўлланилади.

• 28 август куни шаҳримизнинг Кафанов кўчасида жойлашган Православ черковига ибодат қилгани келган П. Поддубний чарчашдан ёки қариликданми соясалқиндаги ўриндиқлардан бирига ўтириб ухлаб қолади. Пайтдан фойдаланган, яшаш ва ишлаш жойининг тайини йўқ Ю. Сарсен унинг чўнтагидан 168 минг 500 Россия рубли, 100 туркман манатини ўғирлаб қочишга шайланганида жиноят-қидирув бўлими ва муниципал рота милиционерлари томонидан ушланди.

• «Конструктор» ўсмирлар оромгоҳида боғбон бўлиб ишлайдиган Т. Жўра ҳам шайтон васвасасига учиб ўғирликка қўл урди. У Мирзо Улуғбек туманидаги Тошкент трактор заводи ишлаб чиқариш бирлашмаси қуйиш цехидан умумий нархи 24 минг 240 сўмни ташкил этувчи 4 дона профнастин материалини ўғирлайди (томларни бостириш учун мўлжалланган ялтироқ темир тунука). Қилмиш-қидирмиш деганларидек у ҳам энди жазосини олади.

• Ҳар қандай ишнинг бошланиши ва охири бўлганидек, кишиларни фирибгарлик йўли билан тушириб юрган С. Муҳаббатнинг ҳам «уддабуронлиги»га ички ишлар ходимлари чек қўйишди. Муҳаббатхон доллар ташвишида юрган одамларнинг «ҳожатини» чиқариб юрар экан. У охирги марта Н. Сайёрадан доллар топиб бераман дея 22 минг сўм пулни қуртдай санаб олганди-ю анчадан бери кўзга кўринмай қолганди. Ҳозир у қачон, кимдан қанча пул олгани ва қайтармаганлигини терговда сўзлаб бермоқда.

• Пул топиш учун баъзи одамлар ҳеч қандай тубанликдан ҳам тап тортишмайди, ҳатто ўз уйини «бир соатлик ошиқ-маъшуқлар»га ижарага бериб туришдан ҳам қайтишмас экан. Юнусобод даҳаси, 4-мавзеда яшовчи 20-қурилиш-таъмирлаш бошқармаси ишчиси Н. Н. ана шундай кимсалардан бўлиб чиқди. Унга нисбатан ҳам жазо чоралари белгиланиши шубҳасиз.

• Яккасарой туманидаги Абдулла Қаҳҳор кўчасида яшовчи, илмий-техника институтларидан бирида катта илмий ходим бўлиб ишловчи А. Санобарнинг қўлидаги сумкасини қаердандир пайдо бўлган «учар» юлқиб олиб кўздан ғойиб бўлади. Ўз вақтида милицияга хабар берганидан кейин сумкаси, уйининг калити ва 576 сўмига яна эга бўлди. Талончи ким дерсиз. У Юнусобод даҳаси, 10-мавзеда яшайдиган, ҳеч қаерда ишининг тайини йўқ А. Абдураҳмон бўлиб чиқди.

• Шу куни яна бир талончи қўлга олинди. Андижон вилоятилик, ҳеч қаерда ишламайдиган А. Нодир Тошкент Отчопарида қўрқитиш йўли билан Арнасой туманидан келган кишининг 10 минг сўм пулини олишга уринганида ушланди.

• Сергели туманида жойлашган «Четэлқурилиш» ҳиссадорлик бирлашмаси 43-қурилиш бошқармасидан салкам 700 сўмлик қурилиш молларини ўғирлашга уринган «Хамис» фирмасининг бир гуруҳ ходимлари ушланди.

• Шу туманда фаолият кўрсатаётган «Ўзбекмебель» ҳиссадорлик бирлашмаси омборхонасини бузиб 1334 сўмлик қурилиш молларини ўғирлаган Б. Бахтиёр ҳам тартиб посбонлари томонидан қўлга олинди.

• 29 август куни ўз онасини ўлдиришга уринган С. Александр Миробод тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан ушлаб олиб келинди.

• Тошкент вилояти, Тўйтепа шаҳрида яшовчи Сергей, Мирон ва яшаш жойининг тайини йўқ Володя исмли корейс миллатига мансуб уч киши Мирзо Улуғбек туманидаги уйлардан бирига босқинчилик билан кириб хонадондан «Шарп» видеомагнитофони, 3 дона тилла ҳалқа, тумор, исирға, 180 АҚШ доллари ва 10 минг сўмни ўмариб кетишади. Кўрилган тезкор тадбирлар натижасида босқинчилар ушланди.

• 29 август куни номаълум шахс «Қорасув-2» даҳасидаги уйлардан бирида яшовчи нафақахўр Д. Самсоновнинг хонадонига ўғирликка тушиб «Электроника» магнитофони, эркаклар костюми ва 500 сўм пулини ўғирлайди. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида ўғри — 38-ҳунар-техника билим юрти ўқувчиси И. Ваня ушланди.

• 30 август куни Юнусобод тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан олий ўқув юртларидан бирининг 3-курс талабаси Ж. Шарофатнинг уйидан 5 минг сўм пул ва 4 турдаги буюмларни айвон орқали ўғирлашга уринган, ҳеч қаерда ишламайдиган, Шаҳристон кўчасида истиқомат қилувчи Р. Зайниддин ушланди.

• Усмон Носир кўчасидаги уйлардан бирида қотиллик рўй берди. Спиртли ичимликлар ичиш натижасида қаттиқ маст бўлиб қолган, илгари судланган В. И. ўз ҳамшишасига бир неча марта қаттиқ зарба берганидан сўнг у ўлади. Шундан кейин В. И. гўёки ҳеч нарса юз бермаганидек мурда олдида бемалол ухлаб қолган. Ҳозир мурданинг шахси аниқланмоқда.

• 35-АТС олдида телефон ўрнатиб беришга кўмаклашаман, дея фуқаро Р. Сониядан 15 минг сўмни ундираётган «09» маълумоти телефончиси М. Зуҳра ушланди.

• Шароф Рашидов кўчасидаги уйлардан бирининг олдида турган «Мерседес» русумли автомобилнинг олд ойнасини синдириб магнитофонни ўғирлашга уринган, ҳеч қаерда ишламайдиган, 1979 йилда туғилган С. Дмитрий ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олинди.

• Сергели туманидаги Венгер кўчасидаги ташкилотлардан бирига қарашли озиқ-овқат омборхонаси эшигини бузиб у ердан 2275 килограмм сарёғни ўғирлаган А. Валентин, В. Михаиллар қўлга олинди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ МАТБУОТ ГУРУҲИ.

ДИҚҚАТ, ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

ХАЛҚАРО ИЖТИМОИЙ-МАЪРИФИЙ ТАШКИЛОТНИНГ ЎЗБЕКИСТОН БЎЛИМИ ОФИС АССИСТЕНТИ лавозимида ишлаш учун ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Номзодлар ўзбек ва рус тилларини билишлари, қисман инглиз тилида сўзлаша олишлари (бу тилни пухта эгаллашга қизиқишлари), шунингдек, компьютерда ишлаш тажрибасига эга бўлишлари шарт.

Офис ассистентининг хизмат вазифасига телефон қўнғироқларига жавоб бериш, хат ва ҳужжатларни компьютерда босиш, ёзишмаларни назорат қилиш, меҳмон ва қабулга келганларни кутиб олиш, уларга илмий-маърифий дастурлар бўйича маълумот бериш, офис тозалигини таъминлаб туриш киради.

Офис ассистенти хушмуомала ва ғайратли бўлиши лозим.

Номзодлар қайси ўқув юртини тугатганлари, иш тажрибалари ва уй телефонлари ҳақидаги қисқача маълумотни инглиз тилида машинкалаб, Тошкент М-6, Хуршид кўчаси, 88-уй, 42-хонага шу йилнинг 26 сентябригача етказиб беришлари керак.

НОМЗОДЛАР 1995 ЙИЛНИНГ 26 СЕНТЯБРИДАН 1 ОКТЯБРИГАЧА СУҲБАТГА ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ ТАКЛИФ ЭТИЛАДИЛАР.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ
мармарчилар,
бўёқчилар,
сувоқчилар,
ғишт терувчилар,
дурадгорлар,
тунукачиларни
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
Манзилгоҳ: Буюк Турон кўчаси, 41-уй, ходимлар бўлими.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.